

АППУ ВГО «АСОЦІАЦІЯ ПЛАТНИКІВ
ПОДАТКІВ УКРАЇНИ»

***ТЦУ, КІК, ЗЕД ТА
ІНШІ АКТУАЛЬНІ
ПИТАННЯ З
ОПОДАТКУВАННЯ***

ВГО «Асоціація платників податків України»

ЗМІСТ

ПИТАННЯ ЗА ТЕМОЮ ВЕБІНАРУ	4
ТРАНСФЕРТНЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ	4
Трансфертне ціноутворення: огляд практики КАС ВС	4
Процедура попереднього узгодження ціноутворення у контрольованих операціях (АРА).....	5
До уваги платників податків, які здійснюють контрольовані операції з сировинними товарами!	10
Результати роботи ДПС у напрямі трансфертного ціноутворення (січень-лютий 2023 року) ..	11
Результати самостійного коригування цін контрольованих операцій, проведеного протягом 2023 року.....	17
Самостійне коригування податкових зобов'язань – крок до підвищення податкової культури платників та запорука побудови Європейської держави	19
Платниками податків протягом 2015 – дев'яти місяців 2022 років самостійно проведено коригування ціни контрольованої операції і сум податкових зобов'язань на 29,9 млрд гривень	22
КОНТРОЛЬОВАНІ ІНОЗЕМНІ КОМПАНІЇ.....	26
Внесено зміни до Порядку складання та форми Звіту про контрольовані операції	26
Яка інформація зазначається у графах 31 – 33 Звіту про контрольовані іноземні компанії?	39
В якому вигляді (електронному чи паперовому) до Звіту про контрольовані іноземні компанії подаються завірені належним чином копії фінансової звітності контрольованої іноземної компанії, що підтверджують розмір прибутку контрольованої іноземної компанії за звітний (податковий) рік та яким чином здійснюється завірення?.....	41
Платник податків був власником 50 % статутного капіталу в іноземній юридичній особі. У 2023 році в результаті збільшення розміру статутного капіталу іноземної компанії відбувся перерозподіл часток та відповідно його частка зменшилась до 33,00 %. Чи потрібно подавати Повідомлення про набуття або припинення участі у КІК? Чи потрібно у даному випадку подавати Звіт про КІК за 2022 рік, зважаючи що у 2022 році частка учасників фізичних осіб – резидентів України складала по 50 відсотків кожен, та інший учасник взяв на себе зобов'язання щодо звітування по КІК? Чи потрібно подавати Звіт про КІК за 2023 рік?	43
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	45
Особливості здійснення операцій у сфері ЗЕД в період воєнного стану	45
Перевірка Контрагентів за Кордоном: Як Зменшити Ризики ЗЕД.....	48
ДІЯЛЬНІСТЬ НЕРЕЗИДЕНТІВ.....	54
Перелік документів, які подаються до контролюючого органу нерезидентом, який здійснює в Україні діяльність через відокремлені підрозділи для взяття на облік	54
Нерезиденти, які акредитували на території України відокремлені підрозділи чи постійні представництва, зобов'язані протягом трьох місяців стати на облік в податковій службі	57

ІНШІ АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ З ОПОДАТКУВАННЯ	60
ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ.....	60
Платником ПДВ укладено договір постачання продукції. В подальшому, після фактичного постачання продукції, за згодою сторін змінено умови договору та переглянута ціна на відвантажену продукцію у бік ЗБІЛЬШЕННЯ. Від покупця отримано доплату у повному обсязі. На яку дату скласти РК?	60
Про подання повідомлення щодо невідповідності платника критеріям ризиковості.....	61
Про врахування обсягів умовного постачання товарів та необоротних активів при визначенні загального обсягу оподатковуваних операцій для повторної реєстрації платником ПДВ.....	61
В якому порядку зменшуються податкові зобов'язання поточного (звітнього) податкового періоду на суму податкового кредиту такого (звітнього) податкового періоду, та в якому порядку заповнюється таблиця 1 додатка 2 до податкової декларації з ПДВ?.....	63
ПОДАТОК НА ПРИБУТОК	65
Як платник податку на прибуток, який визначає податкові різниці відповідно до положень розд. III ПКУ, розраховує податкову різницю згідно з п.п. 140.5.9 п. 140.5 ст. 140 ПКУ щодо суми коштів або вартості товарів, виконаних робіт, наданих послуг, безоплатно перерахованих (переданих) протягом звітнього року до неприбуткових організацій, яка перевищує 4 відс. оподаткованого прибутку попереднього звітнього року, якщо у попередніх податкових (звітніх) роках він застосовував спрощену систему оподаткування (у т. ч. за ставкою 2 відс.)?	65
ЕКОЛОГІЧНИЙ ПОДАТОК	68
Чи застосовується для цілей справляння екологічного податку підрозд. 3 «Території активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси» розд. I Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією, затвердженого наказом Міністерства інтеграції від 22.12.2022 № 309?.....	68
Як виправити помилки, допущені у рядку 2 податкової декларації екологічного податку та рядках 3 додатків 1, 2, 3 до неї, якщо в них невірно зазначено код за КАТОТТГ?	71

ПИТАННЯ ЗА ТЕМОЮ ВЕБІНАРУ

ТРАНСФЕРТНЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ

Трансфертне ціноутворення: огляд практики КАС ВС

Верховний Суд опублікував черговий огляд судової практики щодо трансфертного ціноутворення.

Як зазначають у ВС, це вже четвертий випуск огляду судової практики КАС ВС із цієї категорії спорів.

Проаналізовані судові рішення за період із 2018 року до серпня 2023 року.

Матеріал висвітлює актуальну судову практику щодо:

- визнання господарських операцій контрольованими;
- реалізація принципу «витягнутої руки»;
- особливості податкової звітності та контролю;
- відповідальності.

[Огляд судової практики Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду щодо трансфертного ціноутворення](#)

Джерело: <https://pravo.ua/transfertne-tsinoutvorennia-ohliad-praktyky-kas-vs-2/>

Процедура попереднього узгодження ціноутворення у контрольованих операціях (АРА)

Департамент трансфертного ціноутворення

Державна податкова служба України

Процедура попереднього узгодження ціноутворення у контрольованих операціях (АРА)

Крок 14 Плану дій BEPS: Механізми вирішення спорів в рамках двосторонніх угод про уникнення подвійного оподаткування (Mutual Agreement Procedure)

В Україні процедура АРА регламентується:

Податковим кодексом України (пункт 39.6. «Попереднє узгодження ціноутворення у контрольованих операціях» статті 39 «Трансфертне ціноутворення»);

Постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2021 року № 1114 «Про затвердження Порядку попереднього узгодження ціноутворення у контрольованих операціях, за результатами якого укладаються договори, що мають односторонній, двосторонній та багатосторонній характер, для цілей трансфертного ціноутворення»

п. 39.6 ст. 39 Податкового кодексу України

Попереднє узгодження ціноутворення у контрольованих операціях є процедурою між великим платником податків та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, під час якої узгоджуються критерії для визначення відповідності умов контрольованих операцій, що здійснюються або будуть здійснені великим платником податків, принципу «втягнутої руки» на підставі договору на обмежений строк.

АРА

В Україні вже 10 років діють норми трансфертного ціноутворення, які були запроваджені з 1 вересня 2013 року та стали важливим інструментом протидії ухиленню від оподаткування та забезпечення стабільності дохідної частини бюджету.

Процес встановлення законодавчих правил з ТЦ супроводжується імплементацією до Податкового кодексу України настанов ОЕСР, кроків Плану дій BEPS, правил GAAR, приєднанням до обміну за стандартами CRS/CbC та загальним активним рухом до Євроінтеграції.

Зокрема, крок 14 Плану дій BEPS запроваджує Механізми вирішення спорів у рамках двосторонніх угод про уникнення подвійного оподаткування (Mutual Agreement Procedure), які передбачають право платника податків на звернення до компетентних органів країн-учасниць конвенції з метою вирішення спорів між платником податку та податковим органом.

Процедура попереднього узгодження ціноутворення у контрольованих операціях (АРА – від англ. «Advance pricing arrangement») до введення правил ТЦ була відсутня у вітчизняному податковому законодавстві.

Нормативно-правовими актами, які регламентують попереднє узгодження ціноутворення у контрольованих операціях в Україні, є:

Податковий кодекс України ([пункт 39.6 «Попереднє узгодження ціноутворення у контрольованих операціях» статті 39 «Трансфертне ціноутворення» Розділу І](#));

постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2021 року № 1114 «Про затвердження Порядку попереднього узгодження ціноутворення у контрольованих операціях, за результатами якого укладаються договори, що мають односторонній, двосторонній та багатосторонній характер, для цілей трансфертного ціноутворення».

Відповідно до підпункту [39.6.1 пункту 39.6 статті 39 Розділу І Кодексу](#): «Попереднє узгодження ціноутворення у контрольованих операціях є процедурою між великим платником податків та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, під час якої узгоджуються критерії для визначення відповідності умов контрольованих операцій, що здійснюються або будуть здійснені великим платником податків, принципу «витягнутої руки» на підставі договору на обмежений строк».

Процедурою попереднього узгодження ціноутворення у контрольованих операціях може скористатися лише великий платник податків.

Згідно з підпунктом [39.6.1.1 підпункту 39.6.1 пункту 39.6 статті 39 Розділу І Кодексу](#) предметом попереднього узгодження ціноутворення у контрольованих операціях можуть бути, зокрема, але не виключно:

- види та/або перелік товарів (робіт, послуг), що є предметом контрольованих операцій;
- методи або комбінація методів встановлення відповідності умов контрольованої операції принципу «витягнутої руки»;

- перелік джерел інформації, які передбачається використати для встановлення відповідності умов контрольованих операцій принципу «витягнутої руки»;
- строк, на який узгоджуються ціни у контрольованих операціях;
- допустиме відхилення від встановленого рівня економічних умов здійснення контрольованих операцій;
- порядок, строки подання та перелік документів, які підтверджують дотримання узгоджених цін у контрольованих операціях.

Інші умови попереднього узгодження ціноутворення у контрольованих операціях визначаються за згодою сторін.

За результатами попереднього узгодження ціноутворення у контрольованих операціях укладається договір, який підписується керівником великого платника податків або його уповноваженою особою та керівником (заступником керівника) центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику ([підпункт 39.6.2 пункту 39.6 статті 39 Розділу I Кодексу](#)).

Такий договір має односторонній характер.

У разі залучення до процедури попереднього узгодження ціноутворення у контрольованих операціях іноземного державного органу, уповноваженого адмініструвати податки і збори в державі, резидентом якої є сторона контрольованої операції (за умови наявності міжнародного договору (конвенції) про уникнення подвійного оподаткування між Україною і такою державою), договір, укладений за результатами такого узгодження між великим платником податків та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, має двосторонній характер.

У разі залучення до процедури попереднього узгодження ціноутворення двох і більше державних органів, уповноважених адмініструвати податки і збори в державі, резидентом якої є сторона (сторони) контрольованої операції (за умови наявності міжнародних договорів (конвенцій) про уникнення подвійного оподаткування між

Україною і такими державами), договір, укладений за результатами такого узгодження між великим платником податків та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, має багатосторонній характер.

На сьогодні у міжнародній практиці прослідковується тенденція щодо зростання частки договорів, що мають двосторонній характер або багатосторонній характер з процедур попереднього узгодження ціноутворення у контрольованих операціях, що порівняно з договором, який має односторонній характер, значно зменшує потенційні ризики подальшого оскарження договорів попереднього узгодження ціноутворення у контрольованих операціях, у т. ч. з боку іноземних компетентних органів.

Відповідно до підпункту [39.6.2.4 підпункту 39.6.2 пункту 39.6 статті 39 Розділу I Кодексу постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2021 року № 1114](#) затверджено Порядок попереднього узгодження ціноутворення у контрольованих операціях, за результатами якого укладаються договори, що мають односторонній, двосторонній та багатосторонній характер, для цілей трансфертного ціноутворення, який визначає:

- процедуру подання та розгляду заявки про проведення процедури попереднього узгодження ціноутворення у контрольованих операціях;
- перелік документів, подання яких є необхідним для проведення процедури попереднього узгодження ціноутворення у контрольованих операціях;
- підстави для внесення змін до чинного договору, укладеного за результатами попереднього узгодження ціноутворення у контрольованих операціях, продовження строку його дії або дострокового припинення;
- підстави для припинення процедури попереднього узгодження ціноутворення у контрольованих операціях;
- підстави для припинення або продовження строку дії договору.

За результатами проведеної процедури попереднього узгодження ціноутворення у контрольованих операціях у разі досягнення згоди щодо предмета такої процедури,

критеріїв визначення відповідності умов контрольованих операцій принципу «вितягнутої руки», інших умов, обставин та особливостей контрольованих операцій, укладається договір, який набирає чинності з дати, узгодженої ДПС та платником податків.

Строк дії договору визначається сторонами і не може перевищувати п'яти календарних років ([пункт 27 Порядку](#)).

За згодою ДПС та платника податків дія договору може бути поширена на весь звітний період, в якому його укладено, та/або на звітні періоди, які передують набранню ним чинності, якщо стосовно таких звітних періодів не проведена та не проводиться перевірка з питань дотримання платником податків принципу «вितягнутої руки».

У разі дотримання умов договору про попереднє узгодження ціноутворення у контрольованих операціях контролюючі органи не мають права приймати рішення про донарахування податкових зобов'язань, штрафів, пені щодо контрольованих операцій, які є предметом такого договору.

У разі недотримання умов договору про попереднє узгодження ціноутворення у контрольованих операціях платником податків такий договір втрачає силу з дати набрання ним чинності. Контролюючі органи мають право приймати рішення про донарахування податкових зобов'язань, штрафів, пені щодо контрольованих операцій, які є предметом такого договору, умови яких не відповідають принципу «вितягнутої руки». ([підпункт 39.6.2.5 підпункту 39.6.2 пункту 39.6 статті 39 Розділу I Кодексу](#)).

У разі дотримання платником умов договору та за умови незмінності узгоджених критеріїв для визначення відповідності умов контрольованих операцій дія договору може бути подовжена на узгоджений сторонами строк.

Важливим юридичним підґрунтям для великих платників податків є стабільність умов договору, укладеного за результатами попереднього узгодження ціноутворення у контрольованих операціях ([підпункт 39.6.3 пункту 39.6 статті 39 Розділу I Кодексу](#)):

- умови договору залишаються незмінними у разі зміни податкового законодавства в частині регулювання відносин, що виникають при укладанні такого договору, внесення до нього змін, припинення його дії або втрати платником податків статусу великого платника податків;

- у разі внесення до податкового законодавства змін, що впливають на діяльність великого платника податків та/або на критерії для визначення відповідності умов контрольованих операцій принципу «витагнутої руки», сторони договору мають право внести до його тексту відповідні зміни.

У разі незгоди однієї із сторін із запропонованими змінами дія договору припиняється.

Джерело: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/753969.html>

До уваги платників податків, які здійснюють контрольовані операції з сировинними товарами!

На виконання вимог абзацу сьомого [п.п. 39.3.3.4 п.п. 39.3.3 п. 39.3 ст. 39 розділу I Податкового кодексу України](#) розроблено та розміщено на вебпорталі ДПС Рекомендований (невиключний) перелік джерел інформації для отримання котирувальних цін для цілей звітнього 2024 року.

Перелік розміщено у розділі «Головна» / «Діяльність» / «Трансфертне ціноутворення та міжнародне оподаткування» / «Трансфертне ціноутворення» / «Рекомендований (невиключний) перелік джерел інформації для отримання котирувальних цін» за посиланням <https://tax.gov.ua/diyalnist-/transfertne->

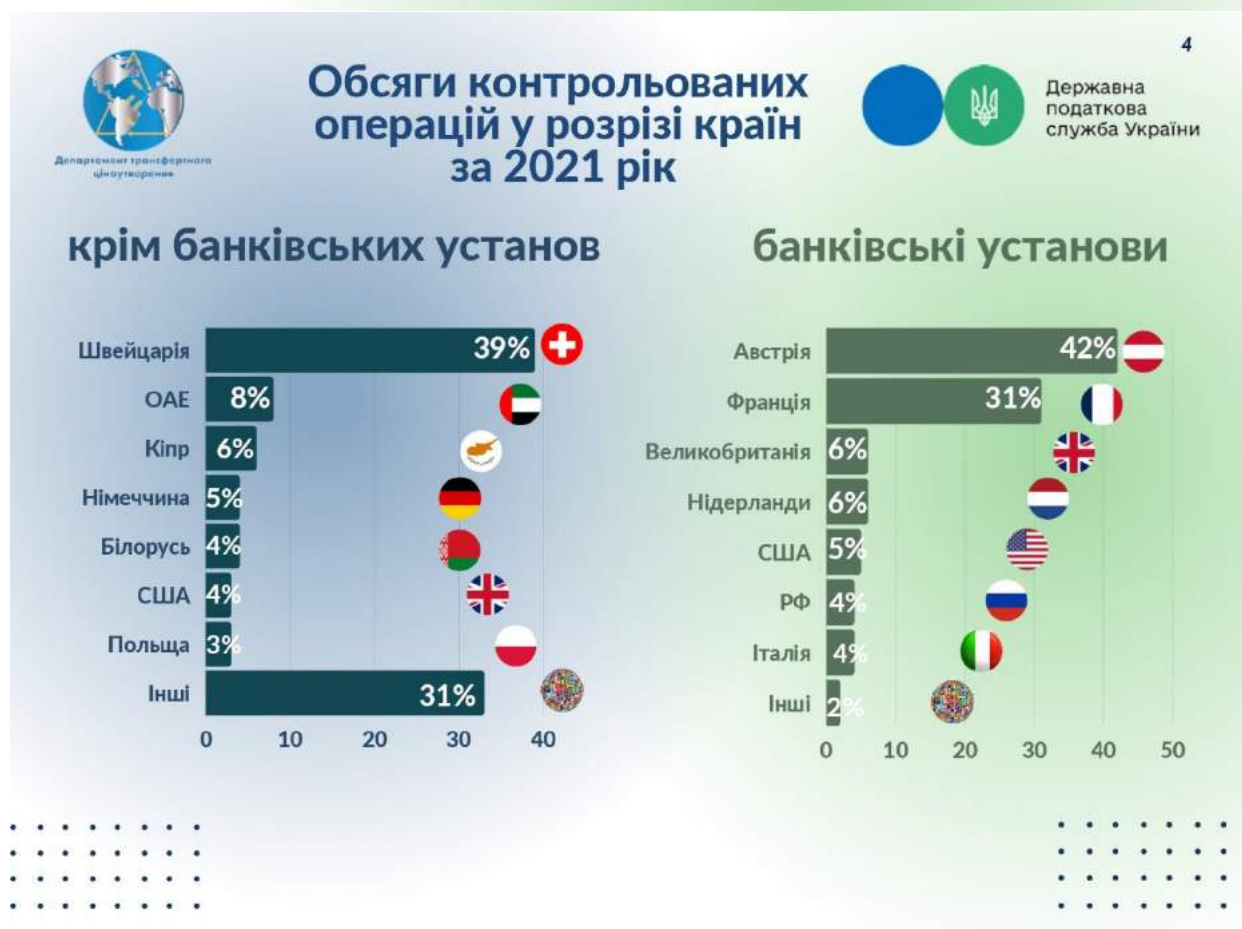
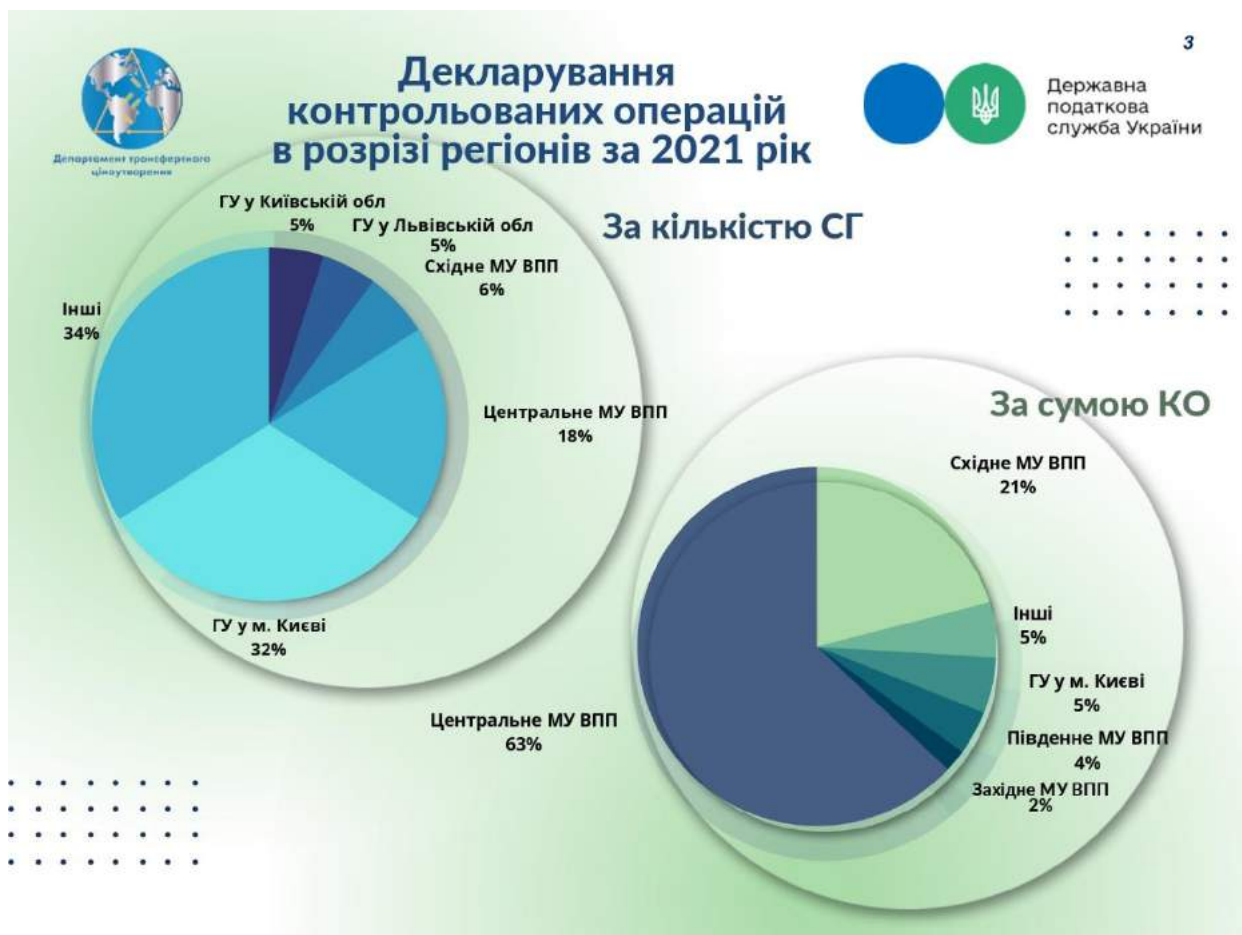
[tsinoutvorennya-ta-mijnarodne-opodatkovannya/transfertne-tsinoutvorennya/rekomendovaniy--neviklyuchniy--perelik-djerel-informatsii/616123.html](https://lv.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/756877.html)

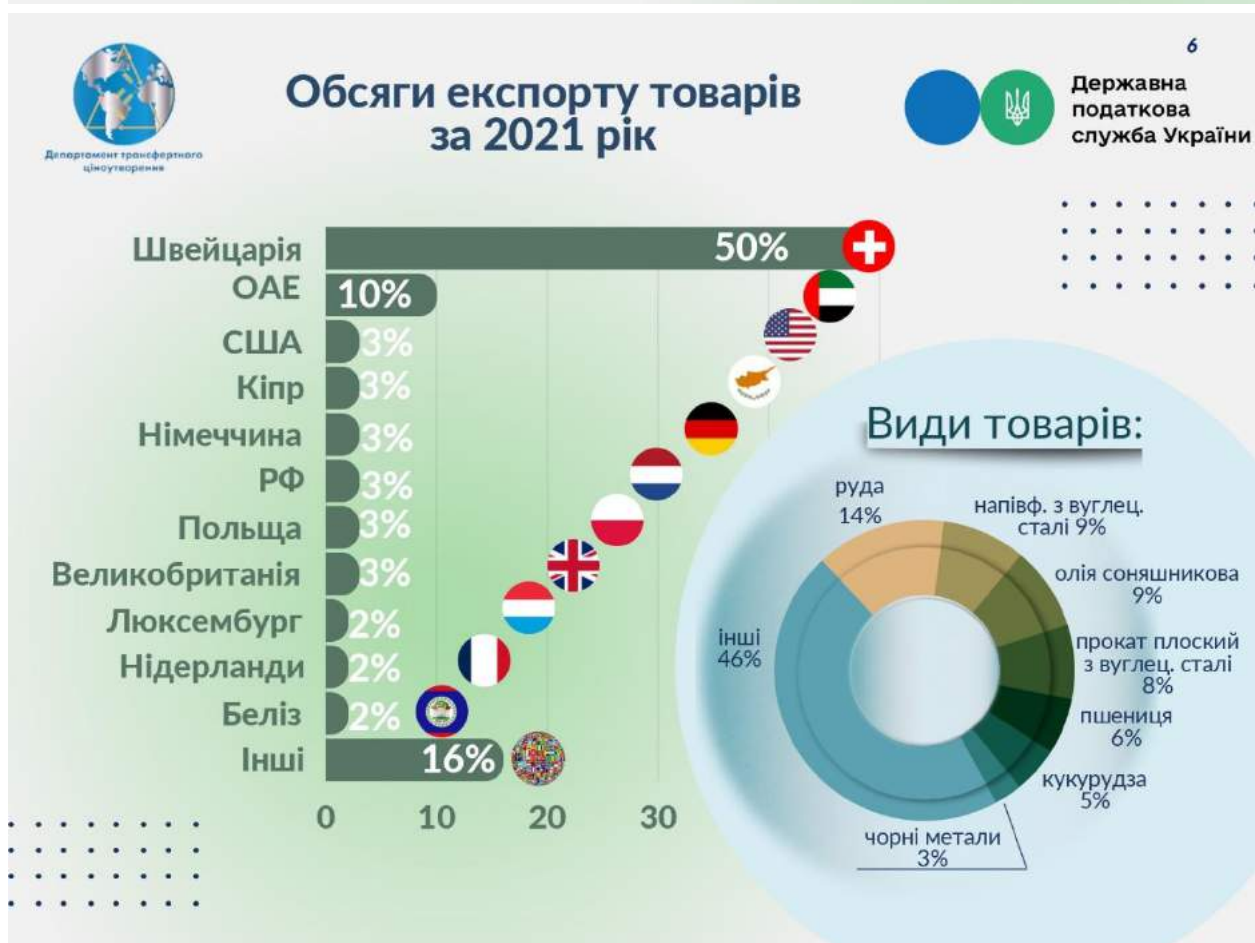
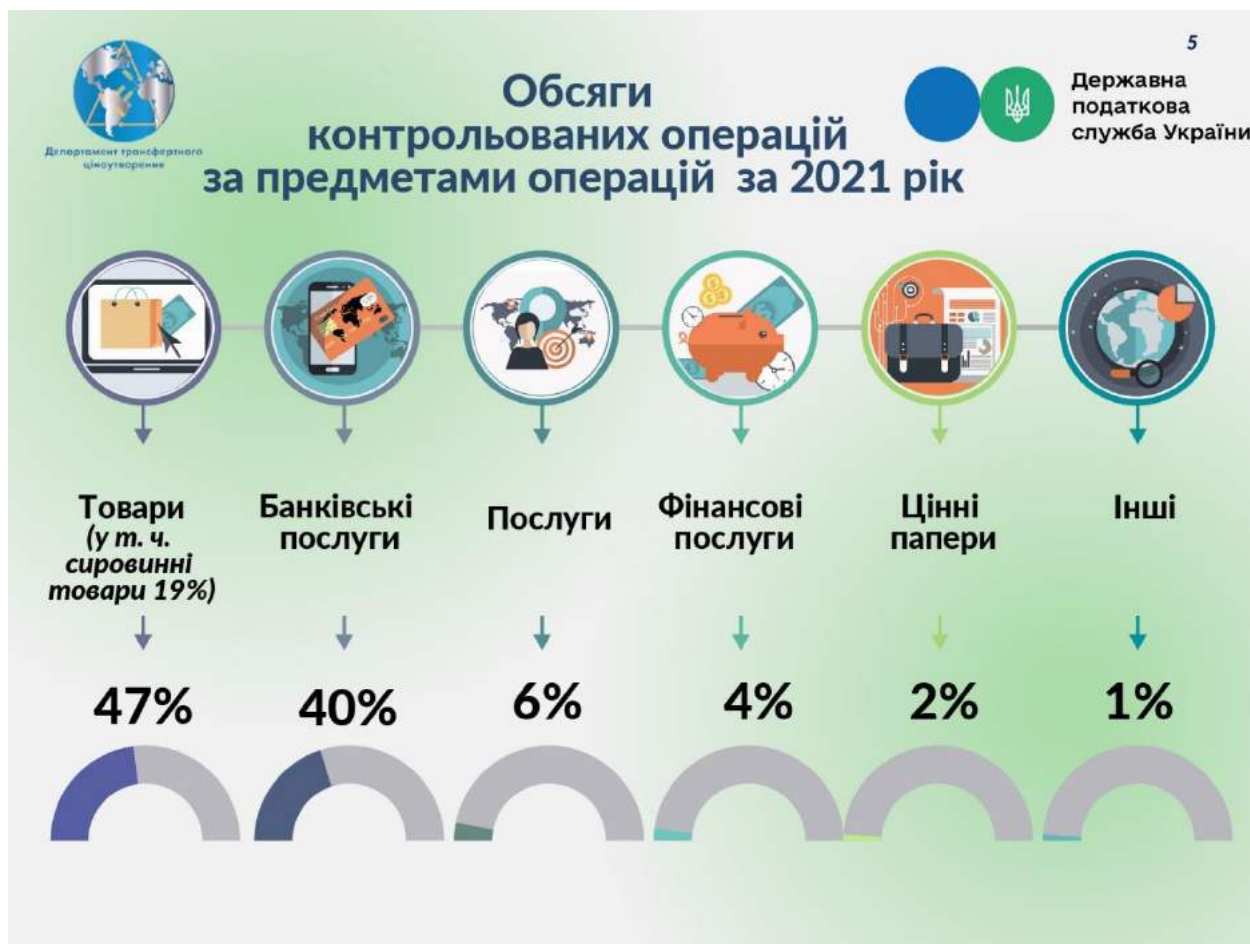
Джерело: <https://lv.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/756877.html>

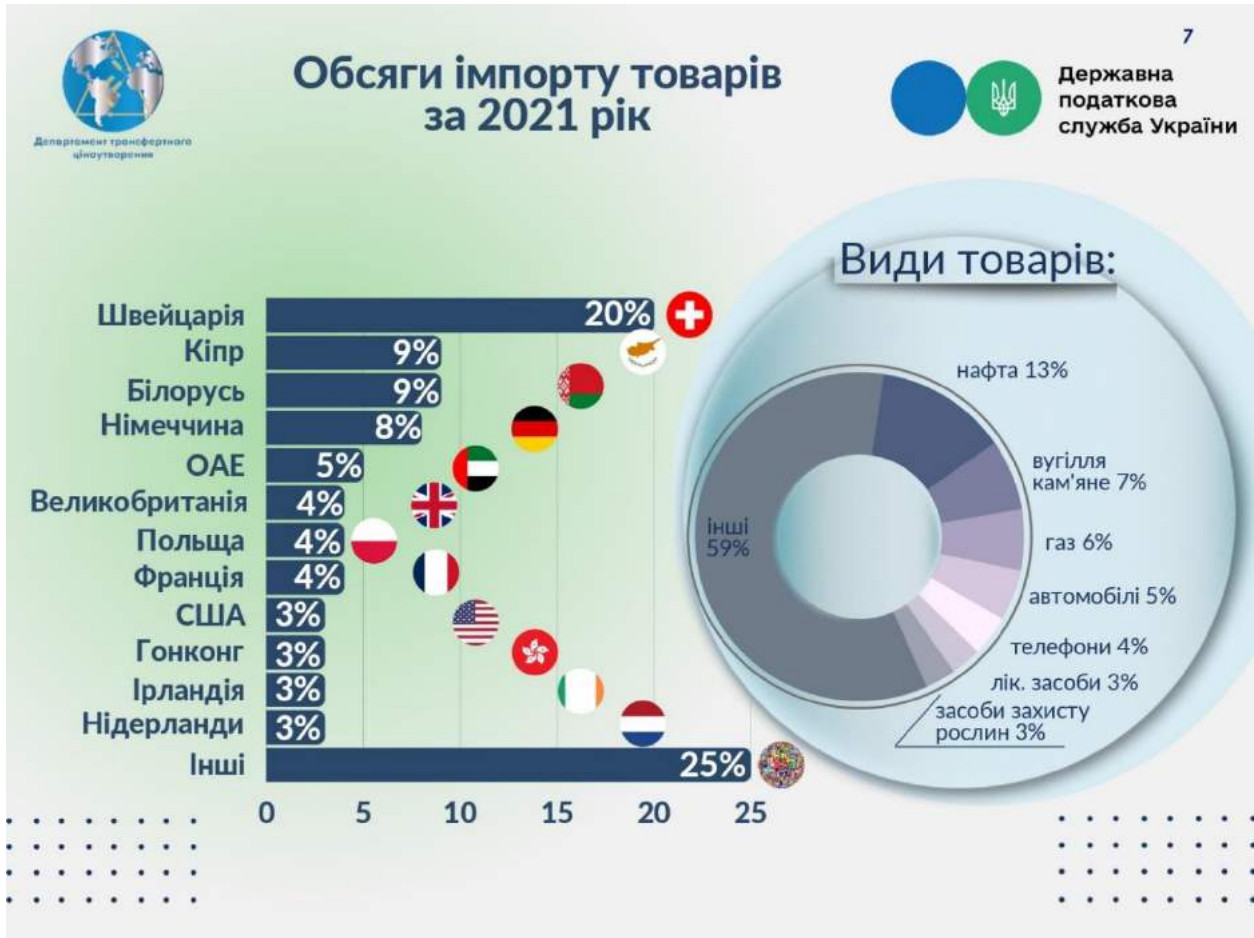
Результати роботи ДПС у напрямі трансфертного ціноутворення (січень-лютий 2023 року)

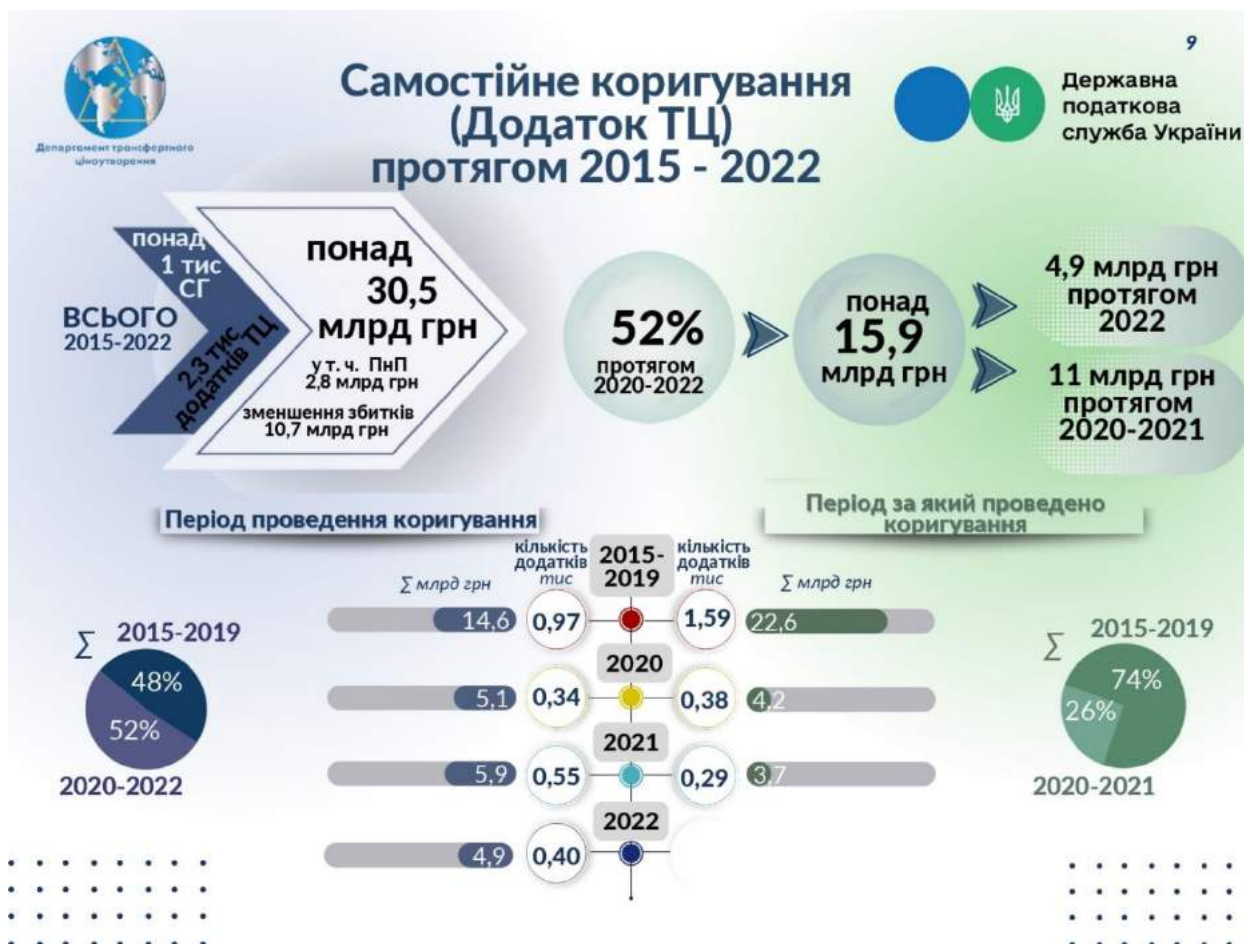

Джерело: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/transfertne-tsinoutvorennya-ta-mijnarodne-opodatkovannya/transfertne-tsinoutvorennya/prezentatsiyni-materiali/653862.html?fbclid=IwAR1fIRqLX5faCpJJKBOWB4bYtl3R0JlQO4zjyOgYM O-ngPIWvHi82K2LGro>

Результати самостійного коригування цін контрольованих операцій, проведеного протягом 2023 року

Протягом 2023 року понад 400 платників податків здійснили коригування цін контрольованих операцій і сум податкових зобов'язань, за результатами яких добровільно збільшили фінансовий результат до оподаткування на 6,9 млрд грн, що привело до нарахування податку на прибуток в сумі 0,6 млрд грн та зменшення від'ємного значення об'єкта оподаткування в сумі 3,7 млрд гривень.

Найбільша кількість коригувань проведена платниками податків, які здійснюють свою діяльність у таких галузях промисловості як хімічній та фармацевтичній (32 відс.), машинобудівельній (17 відс.), агропромисловій (10,5 відс.), харчовій (6 відс.), фінансовій та банківській (4,1 відс.), паливній (2,5 відс.).

Основними країнами реєстрації контрагентів – нерезидентів, щодо яких здійснювались коригування цін КО і сум податкових зобов'язань, є Швейцарська Конфедерація (19 відс.), Об'єднані Арабські Емірати (14 відс.), Федеративна Республіка Німеччина (9 відс.) та Республіка Кіпр (6 відс.).

Отже, протягом 2023 року кожний 6-й платник податків, який подав звіт про КО, провів самостійне коригування податкових зобов'язань. Крім цього, варто зазначити, що вказана вище сума коригувань є більшою за середньорічний показник на 2,7 млрд гривень.

Такий результат є наслідком системної роботи контролюючих органів та свідчить про підвищення рівня податкової культури. Так, понад 55 відс. від загальної суми коригувань проведено платниками податків, які отримали запити про подання інформації відповідно до [пункту 73.3 статті 73 Податкового кодексу України](#) та документації (додаткової інформації) з трансфертного ціноутворення.

Також значний вплив на формування позиції платників податків мали розроблені порядки встановлення відповідності умов КО щодо сировинних товарів принципу «вितягнутої руки» ([наказ Міністерства фінансів України від 18.01.2022 № 19](#)).

Застосування методології та підходів, визначених порядками, надало можливість платникам податків (експортерам/імпортерам сировинних товарів) переглянути розрахунки обсягів оподаткованого прибутку відповідно до принципу «вितягнутої руки» та провести самостійне коригування податкових зобов'язань за результатами перегляду цін КО і сум податкових зобов'язань до початку проведення перевірок з питань трансфертного ціноутворення.

Звертаємо увагу, що [Законом України від 30 червня 2023 року № 3219-IX](#) «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану» внесено зміни до пункту 69 підрозділу [10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу](#), згідно з яким тимчасово, на період з 1 серпня 2023 року до припинення або скасування воєнного стану на території України, у разі самостійного виправлення платником податків з

дотриманням порядку, вимог та обмежень, визначених статтею 50 Кодексу, помилок, що призвели до заниження податкового зобов'язання, такий платник звільняється від нарахування та сплати штрафних санкцій, передбачених пунктом 50.1 статті 50 Кодексу, та пені.

У зв'язку з цим, ДПС рекомендує платникам податків переглянути проведені КО як протягом 2023 року, так і попередніх звітних періодів щодо їх відповідності принципу «витагнутої руки» та скористатись можливістю здійснити розрахунок податкових зобов'язань відповідно до мінімальних або максимальних значень діапазонів цін/рентабельності (в залежності від сторони дослідження) і подати уточнюючі розрахунки без застосування штрафних санкцій та пені.

Джерело: https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/758365.html?fbclid=IwAR23IcoIIgFMLf6Nrzx9M0vCcYYF2Oc8o_GS7aEnwyZTIYmtLKC1CoeUmNY

Самостійне коригування податкових зобов'язань – крок до підвищення податкової культури платників та запорука побудови Європейської держави

Завдяки системній та послідовній роботі ДПС та її територіальних органів налагоджено аргументований та конструктивний діалог з платниками податків, які, не чекаючи початку перевірок, здійснюють коригування ціни контрольованої операції і, як наслідок, самостійно збільшують податкові зобов'язання з податку на прибуток підприємств.

Протягом 2015 – 2022 років понад 1 тис. платників податків (або 20 % від загальної кількості, що звітували про КО) подали 2,3 тис. декларацій (уточнюючих) з податку на прибуток підприємств і самостійно збільшили фінансовий результат до оподаткування на понад 30,5 млрд грн за КО, умови яких не відповідають принципу «витягнутої руки» та/або розумній економічній причині (діловій меті). За наслідками даних коригувань задекларовано збільшення податкових зобов'язань з податку на прибуток підприємств на понад 2,8 млрд грн та зменшення від'ємного значення об'єкта оподаткування більше ніж на 10,7 млрд гривень.

Незважаючи на дію мораторію щодо проведення документальних перевірок, у зв'язку з карантинними обмеженнями, пов'язаними з COVID-19 та воєнним станом в Україні, платниками податків протягом 2020 – 2022 років проведено самостійне коригування фінансового результату до оподаткування на понад 15,9 млрд грн, або 52 % від загальної суми коригувань (збільшено податок на прибуток на 1,6 млрд грн та зменшено від'ємне значення об'єкта оподаткування на 3,9 млрд грн), у тому числі протягом 2022 року – на 4,9 млрд гривень.

Головним завданням ДПС залишається конструктивний діалог з платниками податків. Наша мета не проведення перевірок, а допомога бізнесу, зокрема, у завчасному виявленні та уникненні можливих ризиків. Лише у випадках, коли платники податків не зважають на аргументи податківців щодо наявних ризиків ТЦ, контролюючим органом формуються кейси, які готові для проведення контрольно-перевірочних заходів після зняття мораторію на перевірки відповідності умов КО принципу «витягнутої руки».

ДПС, зважаючи на складність та новизну напрямку трансфертного ціноутворення та міжнародного оподаткування в Україні, повідомляє платникам податків, що у кожному територіальному органі ДПС створені та функціонують відповідні підрозділи, які відкриті до діалогу з бізнесом. Активна комунікація з платниками підтримується за допомогою різних платформ та методів отримання інформації, які можна знайти за посиланням <https://tax.gov.ua/others/kontakti>.

Враховуючи зазначене вище, ДПС рекомендує платникам податків переглянути проведені КО на відповідність принципу «витягнутої руки» та скористатись можливістю щодо проведення самостійних коригувань відповідно до [п.п. 39.5.4 п. 39.5 ст. 39](#) та [п. 50.1 ст. 50](#) Податкового кодексу України. А у випадках виникнення додаткових запитань звертатись до ДПС для їх роз'яснення та вирішення.

Водночас, ДПС висловлює вдячність платникам за своєчасно сплачені податки та збори. На сьогодні це надзвичайно важлива місія, яка забезпечить економічну стабільність країни. Спільними зусиллями ми підтримуємо високу планку результативності, що дозволить продовжити досягнення амбітних результатів на шляху України до Європейського Союзу та забезпечення економічної стабільності держави в умовах воєнного стану.

Джерело: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/655362.html?fbclid=IwAR2Ga71PHpaU4WpLT18JuzdN4HKC-neEuFiDIGQA6e1Ma7cnoltwdyxVcZo>

Платниками податків протягом 2015 – дев’яти місяців 2022 років самостійно проведено коригування ціни контрольованої операції і сум податкових зобов’язань на 29,9 млрд гривень

Завдяки системній та послідовній роботі ДПС та її територіальних органів налагоджено аргументований та конструктивний діалог з платниками податків, які, не чекаючи початку перевірок, здійснюють коригування ціни контрольованої операції і, як наслідок, самостійно збільшують податкові зобов’язання з податку на прибуток підприємств.

Протягом 2015 – дев’яти місяців 2022 років понад **990 платників** податків (або 20 % від загальної кількості, що звітували про КО) подали **2,2 тис. декларацій** (уточнюючих) з податку на прибуток підприємств і самостійно збільшили фінансовий результат до оподаткування на **29,9 млрд грн** за КО, умови

яких не відповідають принципу «вितягнутої руки» та/або розумній економічній причині (діловій меті). За наслідками даних коригувань задекларовано збільшення податкових зобов'язань з податку на прибуток підприємств на понад **2,6 млрд грн** та зменшення від'ємного значення об'єкта оподаткування більше ніж на **10 млрд гривень**.

Незважаючи на дію мораторію щодо проведення документальних перевірок, у зв'язку з карантинними обмеженнями, пов'язаними з COVID-19 та воєнним станом в Україні, платниками податків протягом 2020 – дев'яти місяців 2022 років проведено самостійне коригування фінансового результату до оподаткування на **15,3 млрд грн**, або **51 %** від загальної суми коригувань (збільшено податок на прибуток на **1,6 млрд грн** та зменшено від'ємне значення об'єкта оподаткування на **3,9 млрд грн**), у тому числі протягом 2022 року – на понад **4,3 млрд гривень**.

Ці результати свідчать про те, що податковий контроль з питань трансфертного ціноутворення сприяє підвищенню податкової культури платників податків та добровільній сплаті податку на прибуток підприємств.

Крім того, враховуючи, що платники податків на сьогодні всебічно обізнані щодо методів, підходів та напрямів аналізу, які застосовує контролюючий орган при відборі ризикових КО, вони мають можливість допускати менше помилок, ніж на початку запровадження в Україні правил ТЦ.

І лише в тих випадках, коли платники податків не зважають на аргументи щодо наявних ризиків ТЦ, контролюючим органом формуються кейси, які готові для проведення контрольно-перевірочних заходів після зняття мораторію на перевірки відповідності умов КО принципу «вितягнутої руки».

Тому ДПС рекомендує платникам податків переглянути проведені КО на відповідність принципу «вितягнутої руки» та скористатись можливістю щодо проведення самостійних коригувань відповідно [до п.п. 39.5.4 п. 39.5 ст. 39](#) та [п. 50.1 ст. 50 Податкового кодексу України](#).

Так, у разі застосування платником податків під час здійснення КО умов, що не відповідають принципу «витягнутої руки» та/або розумній економічній причині (діловій меті), платник податків має право самостійно провести коригування ціни КО і сум податкових зобов'язань, якщо це не призведе до зменшення суми податку, що підлягає сплаті до бюджету ([п.п. 39.5.4 п. 39.5 ст. 39 Кодексу](#)).

При цьому податкові зобов'язання у разі проведення самостійного коригування розраховуються відповідно до мінімального значення діапазону цін (рентабельності), що відповідає принципу «витягнутої руки», – для експортних операцій та до максимального значення діапазону цін (рентабельності) – для імпорتنих операцій.

Слід зауважити, якщо умови здійснення КО, які не відповідають принципу «витягнутої руки», будуть встановлені контролюючим органом (за умови, що платник податків не скористався своїм правом на проведення самостійного коригування), то розрахунок податкових зобов'язань проводиться згідно із ціною (показником рентабельності), яка (який) дорівнює значенню медіани такого діапазону.

У разі самостійного виправлення помилок, що містяться у раніше поданій платником податків податковій звітності, внесення змін здійснюється відповідно до норм ст. 50 Кодексу.

Так, платник податків, який самостійно виявляє факт заниження податкового зобов'язання минулих податкових періодів, зобов'язаний, за винятком випадків, установлених [п. 50.2 ст. 50 Кодексу](#), зокрема, надіслати уточнюючу декларацію і сплатити суму недоплати й штраф у розмірі 3 % від такої суми до дати її подання. Цей штраф не застосовується у разі подання уточнюючої декларації за попередній податковий (звітний) рік з метою здійснення самостійного коригування згідно зі [ст. 39 Кодексу](#) в строк не пізніше 1 жовтня року, наступного за звітним.

Також платник податків має право відобразити суму недоплати у складі декларації, що подається за податковий період, наступний за періодом, у якому виявлено факт заниження податкового зобов'язання, збільшену на суму штрафу у розмірі 5 % від такої суми, з відповідним збільшенням загальної суми грошового зобов'язання з податку на прибуток підприємств ([п. 50.1 ст. 50 Кодексу](#)).

Таким чином, при самостійному коригуванні застосовуються штрафи менші, ніж у випадку визначення суми заниженого податкового зобов'язання контролюючим органом відповідно до [ст. 123 Кодексу](#).

Додатково звертаємо увагу, що у разі проведення платником податку самостійного коригування згідно з [п.п. 39.5.4 п. 39.5 ст. 39 Кодексу](#), до декларації (уточнюючої) з податку на прибуток підприємств в обов'язковому порядку подається Додаток ТЦ «Самостійне коригування ціни контрольованої операції і сум податкових зобов'язань платника податку».

Отже, законодавчо передбачено пом'якшення відповідальності платника податків при самостійному розрахунку суми заниження податкового зобов'язання з податку на прибуток у разі встановлення невідповідності умов КО принципу «витягнутої руки» і проведенні відповідних коригувань до початку перевірки з питань ТЦ ([п.п. 39.5.4 п. 39.5 ст. 39 Кодексу](#)), а також застосуванні штрафу за його заниження ([п. 50.1 ст. 50 Кодексу](#)).

Джерело: https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/629374.html?fbclid=IwAR3ZdCVyXdo_kKWVWn3FXUP8aQ8d4x1_tBJ3VJmHd6MuBhwgJJd7T5SQXsM

КОНТРОЛЬОВАНІ ІНОЗЕМНІ КОМПАНІЇ

Внесено зміни до Порядку складання та форми Звіту про контрольовані операції

Державна податкова служба [України листом від 20.02.2024 № 4574/7/99-00-21-02-03-07](#) повідомила таке. З метою удосконалення контролю за дотриманням умов контрольованих операцій принципу «витягнутої руки» [наказом Міністерства фінансів України від 07 грудня 2023 року № 673](#) «Про внесення змін до деяких нормативно- правових актів Міністерства фінансів України», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 21 грудня 2023 року за № 2223/41279, зі змінами, внесеними [наказом Міністерства фінансів України від 27 грудня 2023 року № 725](#) «Про внесення змін до наказу Міністерства фінансів України від 07 грудня 2023 року № 673», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 29 грудня 2023 року за № 2281/41337:

внесено зміни до форми Звіту про контрольовані операції, затвердженої [наказом Міністерства фінансів України від 18 січня 2016 року № 8](#), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04 лютого 2016 року за № 187/28317 (у редакції [наказу Міністерства фінансів України від 31 грудня 2020 року № 841](#)), зокрема її викладено в новій редакції;

внесено зміни до додатка ТЦ до Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, затвердженої [наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 2015 року № 897](#), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 11 листопада 2015 року за № 1415/27860 (у редакції [наказу Міністерства фінансів України від 20 лютого 2023 року № 101](#)), зокрема його викладено в новій редакції;

затверджено Зміни до Порядку складання Звіту про контрольовані операції, затвердженого [наказом № 8](#).

06 лютого 2024 року в Офіційному віснику України № 11 опубліковано і набрали чинності накази № 673 (сторінка 766) і № 725 (сторінка 768).

Наказ № 673 виданий з метою реалізації [підпункту 39.4.2 пункту 39.4 статті 39 розділу I і пункту 46.6 статті 46 глави 2 розділу II Податкового кодексу України](#) та передбачає удосконалення контролю за дотриманням умов контрольованої операції принципу «витягнутої руки».

Форма Звіту КО зазнала суттєвих змін, зокрема:

у графі 2 «Платник» - у разі подання Звіту КО нерезидентом, який здійснює господарську діяльність на території України через постійне представництво, за постійне представництво зазначається повне найменування такого нерезидента;

у графі 3 «Податковий номер» - у разі подання Звіту КО нерезидентом, який здійснює господарську діяльність на території України через постійне представництво, за постійне представництво зазначається обліковий податковий номер та основний код економічної діяльності такого нерезидента; форму Звіту КО доповнено новими графами:

графа 7. «Інформація щодо нерезидента***» — заповнюється лише в разі подання нерезидентом Звіту КО за постійне представництво;

графа 7.1. «Назва країни реєстрації нерезидента (за Переліком кодів країн світу для статистичних цілей, українською мовою)»;

графа 7.2. «Цифровий код країни реєстрації нерезидента (за Переліком кодів країн світу для статистичних цілей)»;

графа 7.3. «Найменування контролюючого органу за основним місцем обліку нерезидента»;

графа 8. «Інформація щодо постійного представництва, через яке нерезидент здійснює діяльність на території України»;

графа 8.1. «Повне найменування постійного представництва»; графа 8.2. «Код за ЄДРПОУ постійного представництва нерезидента або ідентифікатор об'єкта оподаткування (за відсутності коду ЄДРПОУ)»;

графа 8.3. «Місцезнаходження постійного представництва»;

графа 8.4. «Найменування контролюючого органу за основним місцем обліку постійного представництва».

У таблиці «Загальні відомості про контрольовані операції», зокрема, назву графи 2 змінено на «Повне найменування особи, яка бере участь у контрольованій операції»; графи 4 - на «Цифровий код країни реєстрації»; графи 5 - на «Загальна сума контрольованих операцій з контрагентом (всього) (грн)».

До форми Додатку до Звіту КО «Відомості про особу, що здійснює контрольовані операції» внесені такі зміни:

черговість заповнення інформаційних граф «Місцезнаходження особи» та «Код особи»;

розташування графи «Код(и) підстав(и) віднесення операції до контрольованої», яка передбачає обов'язкове заповнення хоча б однієї підстави, а за наявності кількох підстав - віднесення господарських операцій до контрольованих з обов'язковою

відміткою про всі такі підстави (примітка «і»); порядок відображення та збереження інформації щодо кодів підстав, а саме:

а) кожен код підстави заповнюється в окремій комірці - позначкою «+»;

б) змінено порядок відображення та збереження інформації щодо коду підстави «010», що передбачає обов'язкове заповнення ознаки пов'язаності осіб: напроти «так» відмічається позначкою «+», в іншому випадку напроти «ні» відмічається позначкою «+» (примітка «2»). Якщо заповнюється комірка «ні», то обов'язково має бути заповнено одне або декілька полів з «015», «020», «030», «040», «050»;

графу «Код(и) ознак(и) пов'язаності особи (зазначаються значення з інтервалу від 501-518, 523, 524)» передбачає в разі здійснення платником податків контрольованих операцій з пов'язаними особами - нерезидентами заповнення хоча б одного з кодів ознак пов'язаності осіб, за наявності кількох ознак пов'язаності осіб - обов'язкова відмітка всіх таких кодів (примітка «3»).

У таблиці «Відомості про контрольовані операції»:

змінено назву графи 1 «Номер з/п контрольованої операції⁴», що заповнюється наростаючим порядковим номером рядка при їхньому додаванні в таблицю залежно від кількості контрагентів - сторін контрольованих операцій. Якщо додаток ТЦ до Податкової декларації з податку на прибуток підприємств за відповідний період подано, зазначається спочатку порядковий номер контрольованої операції в графі 15 такого додатка (примітка «4»);

у графі 5 «код товару за УКТ ЗЕД⁵» зазначається код товарної підкатегорії згідно із Законом України «Про Митний тариф України» (примітка «5»);

у графі 6 «код послуги згідно з Класифікацією зовнішньоекономічних послуг», якщо контрагентом у контрольованих операціях є резидент України, зазначається код предмета операції за Державним класифікатором продукції та послуг ДК 016:2010 (примітка «б»);

змінено назву об'єднаних граф 7-8 «Контракт (договір)/Доповнення (зміни) до контракту (договору)»;

назву графи 11 «Умови постачання (Інкотермс)» змінено і розподілено на

2 графи, зокрема, наявні графа 11 «код умови постачання згідно з Інкотермс» та графа 11.1 «місце постачання»;

у графі 17 «Кількість7» у разі, якщо предметом контрольованої операції є фінансові послуги з надання/отримання кредиту, депозиту, позики зазначається сума відсотків, нарахованих або отриманих під час відповідної контрольованої операції, у валюті контракту (примітка «7»);

у графі 17.1 «кількість згідно з контрактом» у разі, якщо код типу предмета операції, зазначений у графі 3, дорівнює 205 або 206, зазначається сума кредиту, депозиту, позики згідно з умовами контракту у валюті контракту (примітка «7»);

графу 19 «Код валюти» доповнено графою 19.1 «Курс валюти на дату відображення контрольованої операції у бухгалтерському обліку».

Зміни до Порядку складання Звіту КО:

Розділ I доповнено новим пунктом:

«8. Нерезидент, який здійснює господарську діяльність на території України через постійне представництво, подає Звіт за основним місцем обліку постійного представництва.

Якщо нерезидент має два чи більше постійних представництв, то нерезидент складає та подає окремий Звіт щодо кожного постійного представництва за їхнім основним місцем обліку.».

У розділі II:

змінено редакцію таких рубрик/позицій:

пункту 2 - «У графі 2 зазначається повне найменування платника податків згідно з реєстраційними документами. У разі подання Звіту нерезидентом, який здійснює господарську діяльність на території України через постійне представництво, зазначається повне найменування такого нерезидента.»;

абзацу другого пункту 3 — «Платник податків, який не має коду за ЄДРПОУ, зазначає обліковий номер платника податків, який присвоюється контролюючим органом.»;

пункт 3 доповнено новим абзацом - «У разі подання Звіту нерезидентом, який здійснює господарську діяльність на території України через постійне представництво, зазначається обліковий номер та основний код економічної діяльності такого нерезидента.»;

пункт 4 доповнено новим реченням - «У разі подання Звіту нерезидентом, який здійснює господарську діяльність на території України через постійне представництво, зазначається місцезнаходження такого нерезидента в Україні.»;

пункту 5 - «У графі 5 зазначається контролюючий орган, до якого подається Звіт. У разі подання Звіту нерезидентом, який здійснює господарську діяльність на території України через постійне представництво, зазначається контролюючий орган за основним місцем обліку постійного представництва.»;

доповнено новими пунктами:

«7. Графа 7 заповнюється лише нерезидентом. У графах 7.1 - 7.3 зазначається назва та код країни реєстрації нерезидента (за Переліком кодів країн світу для статистичних цілей), найменування контролюючого органу за основним місцем обліку нерезидента.

8. Графа 8 заповнюється лише у разі подання Звіту нерезидентом, який здійснює господарську діяльність на території України через постійне представництво.

У графах 8.1 - 8.4 зазначається повне найменування, код ЄДРПОУ або ідентифікатор об'єкта оподаткування (за відсутності коду ЄДРПОУ), місцезнаходження постійного представництва, найменування контролюючого органу за основним місцем обліку постійного представництва.».

У розділі III:

пункт 3 доповнено другим реченням: «У разі подання Звіту нерезидентом, який здійснює господарську діяльність на території України через постійне представництво, зазначається код такого нерезидента в країні реєстрації.».

У зв'язку з цим речення другого пункту 3 вважати реченням третім;

пункт 4 після слів «контрольованої операції» доповнено «(у разі подання Звіту нерезидентом, який здійснює господарську діяльність на території України через постійне представництво, зазначається код країни реєстрації нерезидента)».

У розділі IV: у пункті 4: у підпункті 1 поле «Повне найменування особи» замінено на «Повне найменування особи, яка бере участь у контрольованій операції»;

змінено редакцію підпункту 4 - ««Цифровий код країни реєстрації» - код країни відповідно до Переліку кодів країн світу для статистичних цілей, затвердженого наказом Державної служби статистики України від 08 січня 2020 року № 32, який повинен збігатися з цифровим кодом країни реєстрації, зазначеним у графі 4 Загальних відомостей про контрольовані операції основної частини Звіту;»;

змінено редакцію підпункту 6 - ««Код(и) підстав(и) віднесення операції до контрольованої» - код відповідно до додатка 1 до цього Порядку. Обов'язково має бути заповнена хоча б одна підстава, а в разі наявності кількох підстав віднесення господарських операцій до контрольованих в обов'язковому порядку відмічаються всі такі підстави.»;

пункт 10 доповнено новим абзацом - «Якщо код типу предмета операції, зазначений у графі 3, дорівнює 201 або 209, у графі 5 в обов'язковому порядку зазначається код товару відповідно до УКТ ЗЕД.»;

пункт 11 доповнено новим абзацом - «Якщо код типу предмета операції, зазначений у графі 3, дорівнює 204, 205, 206 або 207, у графі 7 в обов'язковому порядку зазначається КЗЕП.»;

змінено редакцію пункту 12 — «У графах 7 та 8 зазначається інформація про контракт (договір)/доповнення (зміни) до контракту (договору), згідно з яким здійснювалась контрольована операція. У разі здійснення контрольованої операції без контракту

(договору) зазначаються реквізити документа, на підставі якого проводилась контрольована операція.

У разі здійснення контрольованої операції з урахуванням умов доповнення (зміни) до контракту (договору) зазначається інформація про таке доповнення (зміни) до контракту (договору).»;

змінено редакцію пункту 15 - «У графі 11 зазначається код умови постачання товару при здійсненні зовнішньоекономічних операцій відповідно до правил «Інкотермс».

У разі заповнення граф 7 та 8 інформацією про доповнення (зміни) до контракту (договору) у графі 11 зазначається інформація щодо умов постачання товару з урахуванням такого доповнення (зміни) до контракту (договору).

У графі 11.1 відповідно до правил «Інкотермс» зазначається назва місця постачання товарів (місця призначення).

У разі заповнення граф 7 та 8 інформацією про доповнення (зміни) до контракту (договору) у графі 11.1 зазначається інформація щодо назви місця постачання товарів (місця призначення) з урахуванням такого доповнення (зміни) до контракту (договору).»;

пункт 21 доповнено новим абзацом - «У графі 17.1 зазначається сума кредиту, депозиту, позики згідно з умовами контракту у валюті контракту, якщо код типу предмета операції, зазначений у графі 3, дорівнює 205 або 206.»;

змінено редакцію пункту 23 — «У графі 19 зазначається код валюти згідно з Класифікатором іноземних валют та банківських металів, затвердженим [постановою Правління Національного банку України від 04 лютого 1998 року №34](#) (у редакції

постанови Правління Національного банку України від 19 квітня 2016 року № 269).
У разі застосування гривні як валюти контракту (договору) зазначається код 980.

У графі 19.1 зазначається офіційний курс гривні до іноземної валюти на дату відображення контрольованої операції у бухгалтерському обліку.».

У розділі V:

пункт 4 доповнено новим абзацом «У графі 17.1 зазначається загальна сума кредиту, депозиту, позики згідно з умовами контракту у валюті контракту, якщо код типу предмета операції, зазначений у графі 3, дорівнює 205 або 206.».

До форми Додатка ТЦ внесено такі зміни:

змінено назву графі 4 «Цифровий код країни реєстрації»;

змінено назву об'єднаних граф 5-6 «Контракт (договір)/Доповнення (зміни) до контракту (договору)»;

у полі «При продажу товарів (робіт, послуг)»:

змінено назву графі 16 «мінімальне значення діапазону цін/мінімальне значення діапазону рентабельності для резидента/максимальне значення діапазону рентабельності для нерезидента»;

доповнено графами 17.1 «ціна / показник, що коригується», 17.2 «кількість/обсяг, що коригується», 17.3 «одиниці виміру»;

у полі «При придбанні товарів (робіт, послуг)»:

змінено назву графи 18 «максимальне значення діапазону цін/мінімальне значення діапазону рентабельності для резидента/максимальне значення діапазону рентабельності для нерезидента»;

доповнено графами 19.1 «ціна/показник, що коригується»,

19.2 «кількість/обсяг, що коригується», 19.3 «одиниці виміру»;

у полі «Коригування щодо товарів (робіт, послуг), крім цінних паперів, операції з якими відображаються у додатку ЦП до рядка 4.1.3 додатка РІ Податкової декларації з податку на прибуток підприємств» виключено слово «Коригування»;

доповнено та змінено номери приміток та графи, до яких вони застосовуються:

примітка 1 «Подається у разі проведення платником податку самостійного коригування, проведеного відповідно до [підпункту 39.5.4 пункту 39.5 статті 39 розділу I Податкового кодексу України.](#)» застосовується у назві Додатка ТЦ «Самостійне коригування ціни контрольованої операції і сум податкових зобов'язань платника податку»;

примітка 2 «Відомості граф 1-15 формуються згідно з Порядком складання Звіту про контрольовані операції, затвердженим [наказом Міністерства фінансів України від 18 січня 2016 року № 8](#), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04 лютого 2016 року за № 187/28317 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 31 грудня 2020 року № 841).» застосовується до полів «Загальні відомості», «Дата здійснення операції», граф 8, 9;

примітка 3 «Відповідно до Переліку кодів країн світу для статистичних цілей, затвердженого наказом Державної служби статистики України від 08 січня 2020 року № 32.» застосовується до граф 3, 4;

примітка 4 «Зазначається код товарної підкатегорії згідно із Законом України «Про Митний тариф України».» застосовується до графи 10;

примітка 5 «Якщо контрагентом у контрольованих операціях є резидент України, зазначається код предмета операції за Державним класифікатором продукції та послуг ДК 016:2010.» застосовується до графи 11;

примітка 6 «Графа збігається з номером додатка до Звіту про контрольовані операції, що поданий платником податку відповідно до [підпункту 39.4.2 пункту 39.4 статті 39](#) розділу I Податкового кодексу України. Графа не заповнюється, якщо Звіт про контрольовані операції за відповідний період не подано.» застосовується до графи 6;

примітка 7 «Зазначається номер за порядком з графи 1 розділу «Відомості про контрольовані операції» додатка до Звіту про контрольовані операції, що поданий платником податку відповідно до [підпункту 39.4.2 пункту 39.4 статті 39 розділу I](#) Податкового кодексу України. Графа не заповнюється, якщо Звіт про контрольовані операції за відповідний період не подано.» застосовується до графи 15;

примітка 8 «Зазначається показник діапазону цін/рентабельності, до якого проведено коригування податкових зобов'язань. У разі використання показника діапазону рентабельності зазначається цифрове значення такого показника у відсотках.» застосовується до граф 16, 18;

примітка 9 «Сумарне значення: графи 17 відображається у рядку 3.1.3 ТЦ додатка РІ до рядка 03 РІ Податкової декларації з податку на прибуток підприємств та/або у графі 3 рядка 37 додатка ДІЯ до Податкової декларації з податку на прибуток підприємств (рядок 06.3 ДІЯ); графи 19 відображається у рядку 3.1.4 ТЦ додатка РІ до рядка 03 РІ Податкової декларації з податку на прибуток підприємств та/або у графі 3 рядка 38 додатка ДІЯ до Податкової декларації з податку на прибуток підприємств (рядок 06.3 ДІЯ).» застосовується до комірки «Усього» поля «Щодо

товарів (робіт, послуг), крім цінних паперів, операції з якими відображаються у додатку ЦП до рядка 4.1.3 додатка РІ Податкової декларації з податку на прибуток підприємств»;

примітка 10 «Сумарне значення: графи 17 відображається у рядку 01.12 ТЦ додатка ЦП до рядків 4.1.3 ЦП, 4.1.4 ЦП додатка РІ до рядка 03 РІ Податкової декларації з податку на прибуток підприємств; графи 19 відображається у рядку 02.12 ТЦ додатка ЦП до рядків 4.1.3 ЦП, 4.1.4 ЦП додатка РІ до рядка 03 РІ Податкової декларації з податку на прибуток підприємств.» застосовується до комірки «Усього» поля «Цінні папери, операції з якими відображаються у додатку ЦП до рядка 4.1.3 додатка РІ Податкової декларації з податку на прибуток підприємств».

Зважаючи на зазначене, Звіт про контрольовані операції, здійснені платниками податків протягом 2023 звітного року, має бути складений та поданий до контролюючого органу за оновленою формою та у Порядку, затвердженими наказом № 673.

Водночас Звіти про контрольовані операції, здійснені платниками податків протягом 2023 звітного року, подані платниками до набрання чинності наказом № 673 та розробки відповідних електронних форматів для надання Звіту про контрольовані операції за оновленою формою, вважаються дійсними.

Положеннями [пункту 46.6 статті 46 Кодексу](#) передбачено, якщо в результаті зміни правил оподаткування змінюються форми податкової звітності, до визначення нових форм декларацій (розрахунків), які набувають чинності для складання звітності за податковий період, що настає за податковим періодом, у якому відбулося їхнє оприлюднення, є чинними формами декларацій (розрахунків), чинні до такого визначення.

Відповідно до [пункту 50.1 статті 50 Кодексу](#) у разі подання уточнюючого розрахунку до податкової декларації з податку на прибуток підприємств за попередній податковий (звітний) рік з метою здійснення самостійного коригування відповідно до статті 39 Кодексу або при визначенні бази оподаткування відповідно до [підпункту 141.91.3 пункту 141.9 1 статті 141 Кодексу](#) у разі здійснення контрольованих операцій, якщо їх умови не відповідають принципу «витягнутої руки», у строк не пізніше 01 жовтня року, наступного за звітним, штраф у розмірі трьох відсотків від суми недоплати не застосовується.

З урахуванням зазначеного платники податку на прибуток у разі здійснення самостійного коригування ціни контрольованої операції і сум податкових зобов'язань платника податку, проведеного відповідно до [підпункту 39.5.4 пункту 39.5 статті 39 розділу I Кодексу](#), матимуть змогу подати Додаток ТЦ до Податкової декларації з податку на прибуток підприємств за оновленою формою (у тому числі у зв'язку з уточненням показників за податковий (звітний) 2023 рік), починаючи з 01.07.2024.

Джерело: <https://cvp.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/758495.html>

Яка інформація зазначається у графах 31 – 33 Звіту про контрольовані іноземні компанії?

Контролюючі особи зобов'язані подавати Звіт про контрольовані іноземні компанії до контролюючого органу одночасно з поданням річної декларації про майновий стан і доходи або податкової декларації з податку на прибуток підприємств за відповідний календарний рік засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням вимог законів України «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги». Це передбачено ст. [39 прим 2 Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI](#).

До Звіту в обов'язковому порядку додаються завірені належним чином копії фінансової звітності контрольованої іноземної компанії, що підтверджують розмір прибутку контрольованої іноземної компанії за звітний (податковий) рік.

[Наказом Міністерства фінансів України від 25.08.2022 № 254](#) затверджено форму Звіту, скорочену форму Звіту та Порядку заповнення Звіту про контрольовані іноземні компанії, скороченої форми Звіту про контрольовані іноземні компанії і подання до контролюючого органу.

Згідно з пп. 31 – 33 розд. [II Порядку у графі 31](#) Звіту зазначається перелік операцій контрольованої іноземної компанії із нерезидентами, що зареєстровані у державах (на територіях), що включені до переліку держав (територій), затвердженого Кабінетом Міністрів України відповідно до [п.п. 39.2.1 п. 39.2 ст. 39 ПКУ](#), з повним переліком операцій, проведених з такими нерезидентами (зазначається повне найменування нерезидента, назва держави (території), код країни та код платника податку).

Інформація зазначається по кожній операції окремо.

Перелік держав (територій) затверджений [постановою КМУ від 27 грудня 2017 року № 1045](#) «Про затвердження переліку держав (територій), які відповідають критеріям, установленим підпунктом [39.2.1.2 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 Податкового кодексу України](#), та визнання таким, що втратило чинність, [розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2015 р. № 977](#)».

У графі 32 Звіту зазначається перелік операцій контрольованої іноземної компанії із нерезидентами – пов'язаними особами, з повним переліком операцій, проведених з такими нерезидентами (зазначається повне найменування нерезидента, назва держави (території), код країни та код платника податку).

Інформація зазначається по кожній операції окремо.

У графі 33 зазначається перелік операцій контрольованої іноземної компанії з нерезидентами, організаційно-правова форма яких включена до переліку, затвердженого КМУ відповідно до [п.п. «г» п.п. 39.2.1.1 п.п. 39.2.1 п. 39.2 ст. 39 ПКУ](#),

з повним переліком операцій, проведених з такими нерезидентами (зазначається повне найменування нерезидента, назва держави (території), код країни та код платника податку).

Інформація зазначається по кожній операції окремо.

Перелік організаційно-правових форм затверджений [постановою КМУ від 04 липня 2017 року № 480](#) «Про затвердження переліку організаційно-правових форм нерезидентів, які не сплачують податок на прибуток (корпоративний податок), у тому числі податок з доходів, отриманих за межами держави реєстрації таких нерезидентів, та/або не є податковими резидентами держави, в якій вони зареєстровані як юридичні особи».

Джерело: <https://if.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/754386.html>

В якому вигляді (електронному чи паперовому) до Звіту про контрольовані іноземні компанії подаються завірені належним чином копії фінансової звітності контрольованої іноземної компанії, що підтверджують розмір прибутку контрольованої іноземної компанії за звітний (податковий) рік та яким чином здійснюється завірення?

Відповідно [до п.п. 39 прим. 2.5.2 п. 39 прим. 2.5 ст. 39 прим. 2 Податкового кодексу](#) України контролюючі особи зобов'язані подавати Звіт про контрольовані іноземні компанії до контролюючого органу одночасно з поданням річної декларації про майновий стан і доходи або податкової декларації з податку на прибуток підприємств за відповідний календарний рік засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням вимог [законів України від 22 травня 2003 року № 851-IV](#) «Про електронні документи та електронний документообіг» та від 05 жовтня 2017 року № 2155-VIII «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги».

До Звіту в обов'язковому порядку додаються завірені належним чином копії фінансової звітності контрольованої іноземної компанії, що підтверджують розмір прибутку КІК за звітний (податковий) рік. Якщо граничні строки підготовки фінансової звітності у відповідній іноземній юрисдикції спливають пізніше граничних строків подання річної декларації про майновий стан і доходи або податкової декларації з податку на прибуток підприємств, такі копії фінансової звітності КІК подаються разом із річною декларацією про майновий стан і доходи або податковою декларацією з податку на прибуток підприємств за наступний звітний (податковий) період.

Норма [п.п. 39 прим. 2.5.2 п. 39 прим. 2.5 ст. 39 прим. 2 ПКУ](#) зумовлює необхідність урахування платниками податків стандартів оформлення документів, визначених національним стандартом як нормативним документом відповідно до статей 1, 23 [Закону України від 05 червня 2014 року № 1315-VII «Про стандартизацію»](#).

Порядок засвідчення копій документів визначений пунктом 5.26 Національного стандарту України Державна уніфікована система документації, Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації «Вимоги до оформлювання документів» ДСТУ 4163:2020, затвердженого [наказом Держспоживстандарту України від 01.07.2020 № 144, який набрав чинності 01.09.2021](#).

Пунктом 5.26 Національного стандарту «Вимоги до оформлювання документів» (ДСТУ 4163:2020) передбачено, що відмітка про засвідчення копії документа складається зі слів «згідно з оригіналом», найменування посади, особистого підпису особи, яка засвідчує копію, її власного імені та прізвища, дати засвідчення копії. У випадках, визначених законодавством, копії документів засвідчують відбитком печатки юридичної особи, структурного підрозділу (служби діловодства, служби кадрів, бухгалтерії тощо) юридичної особи або печатки «Для копій».

Водночас, [Законом № 851](#) визначено, що електронний документ – документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документа, без яких він не може бути підставою для його обліку і не матиме юридичної сили.

Одним із таких реквізитів є електронний підпис, який використовується для ідентифікації автора та/або підписувача електронного документа іншими суб'єктами електронного документообігу. Накладання електронного підпису, прирівняного до власноручного підпису відповідно до [Закону № 2155](#), завершує порядок створення електронного документа.

Таким чином, контролююча особа зобов'язана подати до контролюючого органу копії фінансової звітності КІК завірені відповідно до вимог пункту 5.26 Національного стандарту «Вимоги до оформлювання документів» (ДСТУ 4163:2020) разом зі Звітом засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням вимог закону щодо електронного документообігу та кваліфікованого електронного підпису та такий документ матиме юридичну силу, вважатиметься належним чином завіреним, оскільки особа, яка накладає електронний цифровий підпис, засвідчує достовірність інформації, що міститься в електронному документі, зокрема, у фінансовій звітності КІК.

Джерело: <https://if.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/754820.html>

Платник податків був власником 50 % статутного капіталу в іноземній юридичній особі. У 2023 році в результаті збільшення розміру статутного капіталу іноземної компанії відбувся перерозподіл часток та відповідно його частка зменшилась до 33,00 %. Чи потрібно подавати Повідомлення про набуття або припинення участі у КІК? Чи потрібно у даному випадку подавати Звіт про КІК за 2022 рік, зважаючи що у 2022 році частка учасників фізичних осіб – резидентів України складала по 50 відсотків кожен, та інший учасник взяв на себе зобов'язання щодо звітування по КІК? Чи потрібно подавати Звіт про КІК за 2023 рік?

Якщо набуття/відчуження частки у КІК не призводить до зміни статусу контролюючої особи, то у такому випадку контролююча особа не зобов'язана

подавати Повідомлення. Контролюючі особи мають право подати звіт про КІК за 2022 рік до контролюючого органу одночасно з поданням річної декларації про майновий стан і доходи або податкової декларації з податку на прибуток підприємств за 2023 рік із включенням зазначеного у такому звіті скоригованого прибутку КІК, що підлягає оподаткуванню в Україні, до показників відповідних декларацій за 2023 рік. При цьому штрафні санкції та/або пеня не застосовуються.

Таким чином, контролююча особа має право подати до контролюючого органу Звіт про КІК за 2022 та 2023 звітні роки одночасно з поданням річної декларації про майновий стан і доходи за 2023 рік у 2024 році з відображенням розрахунку частини скоригованого прибутку КІК пропорційні частці, якою володіє або яку контролює така особа на останній день відповідного звітного періоду. Звільнення від оподаткування прибутку КІК можливе при дотриманні вимог, визначених [пунктом 39-2.4 статті 39-2 ПКУ](#). Водночас при звільненні від оподаткування в обов'язковому порядку подається Звіт про КІК (повний) з відображенням умов такого звільнення.

Умови, на підставі яких/якої оподаткований прибуток КІК звільняється від оподаткування, платник податку – контролююча особа відображає у графі 28 Звіту про КІК, у такому випадку у графах 25.1-25.3 та 26 Звіту про КІК проставляється нуль та відповідно не подаються додатки до Звіту К, ЦП та ТЦ. Також не підлягають заповненню рядки 31-33 Звіту про КІК.

Джерело: ІПК від 08.01.2024 р. №112/ІПК/99-00-24-03-03 та №115/ІПК/99-00-24-03-03

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Особливості здійснення операцій у сфері ЗЕД в період воєнного стану

Особливості здійснення операцій у сфері ЗЕД в період дії воєнного стану

Державна податкова служба України
Головне управління ДПС
у Вінницькій області

В умовах воєнного стану основним нормативним актом, що регулює розрахунки в **зовнішньоекономічній діяльності**, є **Постанова Національного банку України №18 «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану»**.

✓ п. 14-2 Постанови №18, **граничні строки розрахунків**, за операціями з експорту та імпорту товарів на суму більше 400 тис.грн., становлять **180 календарних днів** та застосовуються до операцій, здійснених з 05 квітня 2022 року (якщо операція відбулася раніше, то до неї застосовується загальний строк 365 днів, передбачений постановою НБУ від 02.01.2019 №5).

✓ п. 14-6 Постанови №18, **банк не має права** завершити здійснення валютного нагляду за дотриманням резидентами граничних строків розрахунків за операцією з експорту/імпорту товарів на підставі документів про припинення зобов'язань **зарахуванням зустрічних однорідних вимог** (крім операцій операторів телекомунікацій з оплати міжнародних телекомунікаційних послуг, а саме міжнародного роумінгу та пропуску міжнародного трафіка).

✓ **На період дії воєнного стану в Україні та протягом 90 днів, із дня його припинення або скасування, припиняється перебіг граничних строків розрахунків по проведених та не завершених до 24 лютого 2022 року операціях з експорту та (або) імпорту товарів, за зовнішньоекономічними договорами (контрактами), укладеними українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності з іноземними суб'єктами господарської діяльності з місцезнаходженням у російській федерації або республіці білорусь, які створені та діють відповідно до законодавства зазначених країн (крім операцій, за якими граничні строки розрахунків настали до 24 лютого 2022 року).**

Одним із видів перевірок, які дозволено здійснювати у період дії воєнного стану є документальні позапланові перевірки платників податків, за якими отримано

податкову інформацію, що свідчить про порушення платником валютного законодавства, в частині дотримання граничних строків надходження товарів за імпорнтними операціями та/або валютної виручки за експортними операціями.

Зазначені перевірки було поновлено з 27.05.2022 [Законом України від 12.05.2022 №2260](#) «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей податкового контролю та адміністрування податків, зборів та єдиного внеску під час воєнного, надзвичайного стану».

В умовах воєнного стану основним нормативним актом, що регулює розрахунки в зовнішньоекономічній діяльності, є [Постанова Національного банку України №18](#) «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану». Згідно цієї Постанови (пункт 21), в період дії воєнного стану інші нормативно-правові акти НБУ діють у частині, що не суперечать вказаній Постанові. Відповідно до [Постанови №18](#) (пункт 14-2), граничні строки розрахунків, за операціями з експорту/імпорту товарів на суму більше 400 тис.грн., становлять 180 календарних днів та застосовуються до операцій, здійснених з 05 квітня 2022 року (якщо операція відбулася раніше, то до неї застосовується загальний строк 365 днів, передбачений [постановою НБУ від 02.01.2019 №5](#)). При цьому, відповідно до цієї Постанови (пункт 14-6), банк не має права завершити здійснення валютного нагляду за дотриманням резидентами граничних строків розрахунків за операціями з експорту/імпорту товарів на підставі документів про припинення зобов'язань зарахуванням зустрічних однорідних вимог (крім операцій операторів телекомунікацій з оплати міжнародних телекомунікаційних послуг, а саме міжнародного роумінгу та пропуску міжнародного трафіка). [Постановою від 30.05.2023 №71](#) «Про внесення зміни до постанови Правління Національного банку України від 14.05.2019 №67» Національний Банк України пом'якшив валютні обмеження для експортерів та імпортерів, які співпрацювали з нерезидентами російської федерації та республіки білорусь, необхідні для забезпечення макроекономічної стійкості України та підтримки українського бізнесу.

Тимчасово, на період дії воєнного стану в Україні та протягом 90 днів, із дня його припинення або скасування, припиняється перебіг граничних строків розрахунків по проведених та не завершених до 24 лютого 2022 року операціях з експорту/імпорту товарів, за зовнішньоекономічними договорами (контрактами), укладеними українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності з іноземними суб'єктами господарської діяльності, з місцезнаходженням у російській федерації або республіці білорусь, які створені та діють відповідно до законодавства зазначених країн (крім операцій, за якими граничні строки розрахунків настали до 24 лютого 2022 року).

Форс-мажор в Україні регулюється Законом України «Про торгово-промислові палати в Україні», Регламентом засвідчення Торгово-промисловою палатою України та регіональними торгово-промисловими палатами форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили), Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України, Конвенцією ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів. Підтвердженням форс-мажорних обставин є, як правило, довідка Торгово-промислової палати. Разом з тим, засвідчувати форс-мажор можуть і інші уповноважені органи країни місцезнаходження сторони ЗЕД -контракту або третьої країни, згідно з умовами такого контракту. З початком військової агресії російської федерації проти України Торгово-промислова палата України спростила порядок засвідчення форс-мажорних обставин, опублікувавши 28.02.2022 на своєму сайті загальний офіційний лист, яким засвідчено форс-мажорні обставини - військову агресію російської федерації проти нашої країни.

Крім того, суб'єкти господарювання, з метою зупинення нарахування штрафних санкцій, мають можливість звернутись до судових органів.

Зокрема, [Законом України від 21.06.2018 №2473](#) «Про валюту і валютні операції» (част. 7 ст. 13) передбачено, що: «У разі прийняття до розгляду судом, міжнародним комерційним арбітражем позовної заяви резидента про стягнення з нерезидента заборгованості, що виникла внаслідок недотримання нерезидентом строку,

передбаченого зовнішньоекономічним договором (контрактом), або прийняття до провадження уповноваженим органом відповідної країни документа про стягнення такої заборгованості з боржника-нерезидента на користь резидента в позасудовому (досудовому) примусовому порядку строк, встановлений відповідно до цієї статті, зупиняється з дня прийняття до розгляду такої заяви (прийняття до провадження відповідного документа) і пеня за порушення строку в цей період не нараховується. У разі ухвалення судом, міжнародним комерційним арбітражем рішення про відмову в позові повністю чи частково в частині майнових вимог або про відмову у відкритті провадження у справі чи про залишення позову без розгляду, строк, встановлений відповідно до цієї статті, поновлюється і пеня за його порушення нараховується за кожний день прострочення, включаючи період, на який цей строк було зупинено. У разі ухвалення судом, міжнародним комерційним арбітражем рішення про задоволення позову сплаті підлягає лише пеня, нарахована до дня прийняття позовної заяви до розгляду судом, міжнародним комерційним арбітражем».

Джерело: <https://vin.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/701064.html>

Перевірка Контрагентів за Кордоном: Як Зменшити Ризики ЗЕД

Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) — це діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на відносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами.

Національне законодавство визначає підприємництво як господарську діяльність «на власний ризик». І це відповідає дійсності, адже ризиків у діяльності кожного підприємця більш ніж достатньо. Повномасштабне вторгнення РФ не тільки ускладнило ведення бізнесу, а й додало чимало ризиків.

Ще більше українських підприємств після вторгнення почали дивитись у бік зовнішньоекономічної діяльності як джерела грошових надходжень у стабільній валюті. Але поряд із позитивними перспективами укладення ЗЕД-контрактів зумовлює низку додаткових ризиків.

Тож давайте розглянемо, як контролювати ризики під час пошуку нових партнерів за кордоном.

Сплеск шахрайства. Ризики, пов'язані із ЗЕД

Згідно з [аналітичною публікацією](#) Opendatabot у 2023 році в Україні було відкрито понад 60 тисяч кримінальних проваджень за статтею «Шахрайство». Для порівняння, у 2022 році таких проваджень було зареєстровано близько 32 тисяч, а у 2021 — трохи менш ніж 24 тисячі.

Тож попри війну в країні, кількість злочинців, які обманним шляхом намагаються привласнити чужі кошти, тільки зростає. На жаль, підприємці завжди були і будуть мішенню для шахраїв. Тому абсолютна більшість українських бізнесменів вже набула звичку перевіряти контрагентів перед укладенням договору.

Хтось робить це самостійно, хтось доручає внутрішньому юридичному департаменту чи службі безпеки підприємства, хтось звертається до зовнішніх радників. Ретельна перевірка потенційних партнерів перед підписанням угоди наразі є «гігієнічним мінімумом» контролю над ризиками господарської діяльності.

Що саме варто перевіряти в контрагентів, ви можете дізнатися, ознайомившись із [матеріалом публікації](#), присвяченої стягненню проблемної дебіторської заборгованості.

Утім, перевірка суттєво ускладнюється, якщо майбутній контрагент зареєстрований не в Україні, а, скажімо, в Угорщині. Підприємець розуміє, що перевірити начебто треба приблизно ті самі відомості та показники. Але як це зробити? Де шукати офіційні державні реєстри іншої держави? Як отримати до них доступ? Як зрозуміти, про що саме там йде мова, якщо ти не дуже володієш угорською?

Ці питання досить часто заводять підприємців у глухий кут. Інколи навіть змушують ризикнути й розпочати співпрацю без будь-якої перевірки. Така практика може призвести до негативних наслідків, адже фінансові ризики в ЗЕД-операціях зазвичай суттєво більші.

Давайте змоделюємо типову ситуацію

Підприємство з України оплатило постачання товару з ЄС. Вартість товару — 150 тисяч євро, умови постачання — самовивіз зі складу в Бухаресті. І на щастя, постачальник виявився сумлінним і вчасно відвантажив товар обраному вами перевізнику. А от із перевізником не пощастило, і ви потрапили на шахраїв. Товар зник десь на просторах Румунії, а перевізник «поза зоною досяжності».

Ви втратили 150 тисяч євро, витрачених на товар. І ще 3 тисячі на послуги перевізника. Чи можна на цьому фіксувати збитки? На жаль, ні.

По-перше, ви не дотримались вимог валютного законодавства, вивели валютні кошти з країни та не забезпечили ввезення товару. Тож податкова нарахує вам пеню за порушення граничних строків розрахунків у розмірі до 100 відсотків від вартості втраченого товару, тобто ще 150 тисяч євро.

По-друге, ви порушили вимоги митного законодавства ЄС, бо ваш товар (який було завезено в режимі транзиту) не перетнув митний кордон Румунії у встановлений термін. Податкова служба нарахувала штрафні санкції вашому постачальнику в розмірі 100 тисяч євро. І компенсації цього штрафу постачальник буде вимагати від вас.

А ще — витрати на послуги юристів для відкриття та супроводу кримінального провадження за кордоном, упущена вигода і багато інших втрат.

Наведені у прикладі числа та суми — орієнтовні. Але вони є цілком реалістичними. Інколи сума втрат на одній господарській операції сягає подвоєної або навіть потроєної вартості втраченої партії товару.

І всього цього можна було б уникнути, якби покупець вчасно перевірів перевізника, який надав таку привабливу вартість послуг.

Недисципліновані платники, неплатоспроможні боржники та шахраї: як виявити «небажаних» партнерів до укладення договору

Окрім шахраїв, проблеми можуть виникнути і з білими контрагентами. Тимчасова фінансова скрута, недбале фінансове планування, інші негаразди у вашого боржника — все це може призвести до настання негативних наслідків для вашого бізнесу.

Тому якісний попередній аналіз ризиків суттєво збільшить ваші шанси завершити ЗЕД-операцію з прибутком.

Аналізуючи контрагента, звертайте увагу на такі аспекти:

- юридичний статус контрагента (в якій формі зареєстровано господарську діяльність потенційного партнера; коли відбулась державна реєстрація; де зареєстроване офіційне місце розташування підприємства; коли відбулися останні реєстраційні зміни в статусі контрагента, які саме зміни було внесено; чи сформовано статутний капітал підприємства, в якому розмірі);
- наявність чинних ліцензій та дозволів (якщо контрагент пропонує вам постачити велику партію пального за привабливою ціною, але при цьому не має ліцензії на зберігання та реалізацію пального, це, звісно, має вас насторожити);
- фінансовий стан (податкова звітність за останні роки, наявність або відсутність податкового боргу, наявність у власності ліквідних активів тощо);
- репутація (судові процеси, згадування в медіа та інтернет-джерелах, відкриті кримінальні провадження, клієнтські відгуки, наявність в санкційних списках тощо).

Обов'язково аналізуйте не лише підприємство, з яким плануєте укласти контракт, а й пов'язаних з ним осіб (учасників, керівництво, їх участь в інших бізнесах). Перевіряйте реальність цих людей: активність в інтернеті, в соціальних мережах, наявність особистого майна (житла, транспорту) та інші факти, які дають змогу

відрізнити активного підприємця і майбутнього партнера від «зіцголови Фунта», який існує тільки в статутних документах компанії.

Особливості перевірки контрагента за кордоном

Перевірка закордонних партнерів може здаватись набагато складнішою за перевірку підприємства в Україні. Мовний бар'єр, відсутність знання місцевого законодавства дійсно ускладнюють процедуру due diligence для тих, хто не має відповідного досвіду.

Але є й хороша новина. Майже весь цивілізований світ впевнено крокує в напрямку відкритості й прозорості державних реєстрів та інших джерел інформації про бізнес та їх учасників. І майже в кожній країні є можливість отримання принаймні базової інформації про підприємство, його засновників, фінансовий стан та судові справи.

Ось декілька порад, які, сподіваюся, спростять для вас процедуру перевірки закордонних партнерів:

- Використовуйте великі агрегатори даних (наприклад, [Opencorporates](#)). Це дасть вам змогу швидко та оперативно зібрати принаймні базову інформацію про вашого потенційного партнера. Це не замінить професійні інструменти аналізу даних, але точно допоможе вам із базовою перевіркою.
- Обов'язково перевіряйте інформацію про компанію у офіційних державних реєстрах країни розташування контрагента, а також зіставляйте відомості з офіційного реєстру із тими, що надав вам сам контрагент.
- Перевіряйте не лише компанію-контрагента, а й усіх осіб, залучених до угоди. Зокрема, посередників або агентів, які допомагають вам комунікувати з потенційним партнером.
- Перевіряйте судові реєстри відповідної країни (їх може бути декілька). Інформація щодо судових спорів контрагента є суттєвим фактором для оцінки ризиків.
- Аналізуйте відомості з урахуванням особливостей законодавства тієї країни, в якій зареєстровано вашого потенційного партнера. Наприклад, у багатьох країнах ЄС послуги вантажоперевезення відносяться до ліцензованих видів діяльності. Знаючи

це, обов'язково перевіряйте наявність вашого потенційного перевізника в реєстрі ліцензіатів та звертайте увагу на строк дії ліцензії.

- Будьте уважні до дрібниць. Шахраї досить часто роблять ставку на неуважність. Наприклад, непоодинокими є випадки реєстрації домена-копії з назвою, схожою на назву відомої публічної компанії, щоб забезпечити листування з «офіційної пошти» для виклику довіри. І виявити той факт, що документи щодо узгодження умов угоди надійшли вам не від представника великої європейської компанії Unilever (домен unileVcom), а від винахідливого злочинця з пошти sales@unileWer.com (всі збіги випадкові), допоможе тільки уважність і системність під час здійснення перевірки. Якщо не дуже володієте національною мовою країни, реєстри якої досліджуйте, увімкніть функцію автоперекладу вебсайтів у вашому браузері. Але обов'язково перевіряйте правильність перекладу під час формування фінального звіту.

Висновки

Регламент обов'язкової перевірки контрагентів суттєво зменшить ризики ЗЕД-діяльності вашого бізнесу. Адаптуйте бізнес-процеси вашої компанії під такі правила:

- обов'язкова перевірка кожного нового контрагента перед початком співпраці;
- обов'язкова періодична перевірка кожного чинного контрагента (раз на пів року, рік або за інший період);
- обов'язкова перевірка контрагента в разі проблем із виконанням договору — невідкладно, разом з ініціацією переговорного процесу.

Деталі залежать від особливостей вашого бізнесу. Наприклад, Ви можете визначити «рівні ризиковості» залежно від суми контракту і встановити, що контрагентів за контрактами до 50 тис. євро перевірятиме внутрішній юридичний департамент, для перевірки контрагентів за контрактами на суми 50-300 тис. євро ви будете звертатись до професійних підрядників, а перед укладенням контрактів на 300 тис. або більше — замовляти повний due diligence запланованої угоди та всіх її учасників.

Дотримуючись цих рекомендацій, ви зможете контролювати ризики експорту та імпорту, а головне — збережете власні нерви та кошти.

Джерело: <https://pravo.ua/perevirka-kontrahentiv-za-kordonom-iak-zmenshyty-ryzyky-zed/>

ДІЯЛЬНІСТЬ НЕРЕЗИДЕНТІВ

Перелік документів, які подаються до контролюючого органу нерезидентом, який здійснює в Україні діяльність через відокремлені підрозділи для взяття на облік

Відповідно до [п. 60 підрозд. 10 розд. XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України нерезиденти](#) (іноземні компанії, організації), які здійснюють господарську діяльність на території України та/або які до набрання чинності [Законом України від 16 січня 2020 року № 466-IX](#) «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» належно акредитували (зареєстрували, легалізували) на території України відокремлені підрозділи, у тому числі постійні представництва, і станом на 01 січня 2021 року не перебувають на обліку в контролюючих органах, зобов'язані протягом трьох місяців подати до контролюючих органів документи для взяття їх на облік у порядку, встановленому [п. 64.5 ст. 64 ПКУ](#).

Нормами [п. 64.5 ст. 64 ПКУ](#) та розд. III, IV Порядку обліку платників податків і зборів, затвердженого [наказом Міністерства фінансів України від 09.12.2011 № 1588](#), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14.05.2014 за №503/25280 (із змінами), визначені підстави і перелік документів, які подаються нерезидентами (іноземні юридичні компанії, організації) до контролюючих органів для взяття на облік.

Для взяття на облік нерезиденти (іноземні компанії, організації), які здійснюють господарську діяльність на території України та/або які до набрання чинності Закону належно акредитували (зареєстрували, легалізували) на території України відокремлені підрозділи, у тому числі постійні представництва подають до контролюючого органу заяву за формою № 1-ОПН, до якої додаються копії наступних документів (з пред'явленням оригіналів):

- витяг з відповідного бізнес-реєстру (торговельного, банківського або іншого реєстру, в якому фіксується факт державної реєстрації компанії, організації), виданого в країні реєстрації іноземної компанії, організації та легалізованого в установленому порядку, якщо інше не передбачено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, що супроводжується нотаріально засвідченим перекладом українською мовою;

- документ, що підтверджує присвоєння ідентифікаційного (реєстраційного, облікового) номера (коду) нерезидента в країні його реєстрації, якщо у витягу з відповідного бізнес-реєстру не зазначені відомості про такий номер (код), що супроводжується нотаріально засвідченим перекладом українською мовою;

- документ, яким підтверджуються повноваження представника нерезидента.

У разі якщо такий документ виданий в країні реєстрації нерезидента, він повинен бути легалізований в установленому порядку, якщо інше не передбачено міжнародними

договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та супроводжуватися нотаріально засвідченим перекладом українською мовою;

- документ про акредитацію (реєстрацію, легалізацію) відокремленого підрозділу іноземної компанії, організації на території України, якщо нерезидент здійснює в Україні діяльність через відокремлений підрозділ.

Заява за формою № 1-ОПН подається у десятиденний строк після акредитації (реєстрації, легалізації) на території України відокремленого підрозділу.

Нерезидент, який не здійснює господарської діяльності на території України та має належно акредитований (zareєстрований, легалізований) на території України відокремлений підрозділ стає на облік у контролюючому органі за місцезнаходженням відокремленого підрозділу.

У разі, коли нерезидент здійснює в Україні діяльність через зареєстровані (акредитовані або легалізовані) відокремлені підрозділи, і діяльність нерезидента в Україні (в тому числі та, що здійснюється через його відокремлені підрозділи) не має ознак господарської діяльності та не призводить до утворення постійного представництва, нерезидент має стати на облік в контролюючих органах без реєстрації платником податку на прибуток.

Втім, якщо відокремлений підрозділ нерезидента не зареєстрований платником податку на прибуток, але діяльність нерезидента на території України призводить до утворення постійного представництва нерезидента відповідно до п.п. 14.1.193 п. 14.1 [ст. 14 ПКУ](#), такий нерезидент має зареєструватись платником податку на прибуток.

Нерезидент, який розпочав господарську діяльність через своє постійне представництво до реєстрації в контролюючому органі, вважається таким, що

ухиляється від оподаткування, а одержані ним прибутки вважаються прихованими від оподаткування.

Джерело: <https://dp.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/665700.html>

Нерезиденти, які акредитували на території України відокремлені підрозділи чи постійні представництва, зобов'язані протягом трьох місяців стати на облік в податковій службі

[Законом України від 17 грудня 2020 року № 1117](#) «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо забезпечення збору даних та інформації, необхідних для декларування окремих об'єктів оподаткування» внесено зміни до [пункту 60 підрозділу 10 розділу XX Податкового кодексу України](#), відповідно до яких нерезиденти (іноземні компанії, організації), які здійснюють господарську діяльність на території України та/або які належно акредитували (зареєстрували, легалізували) на території України відокремлені підрозділи, у тому числі постійні представництва, і станом на 01.01.2021 не перебувають на обліку в контролюючих органах зобов'язані протягом трьох місяців, а саме з 01.01.2021 року до 31.03.2021 року, подати до контролюючих органів документи для взяття їх на облік у порядку, встановленому [п. 64.5 ст. 64 Кодексу](#).

Після взяття на облік іноземної компанії як платника податку на прибуток, її постійне представництво знімається з обліку як платник податку на прибуток і залежно від того, чи акредитоване таке постійне представництво як відокремлений підрозділ на території України, має як платник інших видів податків:

продовжувати перебувати на обліку в контролюючих органах, – у разі коли йдеться про акредитований відокремлений підрозділ нерезидента, що має код ЄДРПОУ;

бути знятим з обліку в контролюючих органах (за заявою, в установленому порядку), – у разі коли постійне представництво не акредитоване як відокремлений підрозділ

нерезидента і обліковується за 9-значним реєстраційним (обліковим) номером платника податків, який присвоюється контролюючими органами.

Водночас, [Законом № 1117](#) внесено зміни до [п. 141.4 ст. 141 Податкового Кодексу](#), відповідно до яких до 31.12.2020 включно обов'язок утримувати податок на прибуток підприємств при виплаті доходів нерезидентам зберігається за постійними представництвами нерезидентів, які здійснюють відповідні виплати.

Таким чином, обов'язок визначати податкові зобов'язання, подавати податкову звітність з податку на прибуток підприємств, утримувати податок з доходів із джерелом їх походження з України зберігається за постійними представництвами нерезидентів до реєстрації як платників цього податку відповідних нерезидентів.

Суми прибутків нерезидентів, які провадять свою діяльність на території України через постійне представництво, оподатковуються в загальному порядку. При цьому таке постійне представництво прирівнюється з метою оподаткування до платника податку, який провадить свою діяльність незалежно від такого нерезидента.

У разі якщо нерезидент провадить свою діяльність в Україні та за її межами і при цьому не визначає прибуток від своєї діяльності, що ведеться ним через постійне представництво в Україні, сума прибутку, що підлягає оподаткуванню в Україні, визначається на підставі складення нерезидентом окремого балансу фінансово-господарської діяльності, погодженого з контролюючим органом за місцезнаходженням постійного представництва, з урахуванням вимог, визначених [ст.39 Кодексу](#).

У разі неможливості визначити шляхом прямого підрахування прибуток, отриманий нерезидентами з джерелом його походження з України, оподатковуваний прибуток визначається контролюючим органом як різниця між доходом та витратами, визначеними шляхом застосування до суми отриманого доходу коефіцієнта 0,7 з урахуванням вимог, визначених [ст. 39 Кодексу](#).

Таким чином, об'єкт оподаткування податком на прибуток підприємств за звітний період – 2020 року постійних представництв нерезидентів може визначатись одним з трьох способів:

в загальному порядку встановленому для платників – резидентів відповідно до розділу III Кодексу;

на підставі складення нерезидентом окремого балансу фінансово-господарської діяльності, погодженого з контролюючим органом за місцезнаходженням постійного представництва, з урахуванням вимог, визначених [ст. 39 Кодексу](#);

як різниця між доходом та витратами, визначеними шляхом застосування до суми отриманого доходу коефіцієнта 0,7 з урахуванням вимог, визначених [ст. 39 Кодексу](#).

Враховуючи викладене вище, платники податку на прибуток підприємств – постійні представництва нерезидентів, у яких об'єкт оподаткування податком на прибуток підприємств за звітний період – 2020 рік визначатиметься на підставі складення окремого балансу фінансово-господарської діяльності або шляхом застосування до суми отриманого доходу коефіцієнта 0,7, можуть використовувати форми відповідних розрахунків, які були затверджені [наказом Міністерства фінансів України від 13.06.2016 № 544](#).

При цьому постійні представництва нерезидентів не зобов'язані у зв'язку із набуттям [чинності Законом № 1117](#) подавати уточнюючі декларації (розрахунки) за звітні періоди – півріччя та/або три квартали 2020 року, у разі якщо податкова звітність за такі періоди складена відповідно до редакції Кодексу, що діяла на момент такого складання.

Нагадаємо, [Законом України від 14 липня 2020 року № 786](#) «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо функціонування електронного кабінету та спрощення роботи фізичних осіб – підприємців» внесено зміни [до пункту 133.3 статті 133 Податкового кодексу](#), відповідно з якими з 1 січня 2021 року нерезиденти (іноземні компанії, організації), які здійснюють господарську діяльність на території

України, зобов'язані стати на облік у контролюючому органі за місцезнаходженням свого постійного представництва до початку своєї господарської діяльності через таке представництво та сплачувати податок на прибуток підприємств. (До 31.12.2020 року діяла норма, відповідно з якою на облік в контролюючому органі ставали постійні представництва нерезидентів і такі представництва були визначені як платники податку на прибуток підприємств).

Джерело: <https://if.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/print-451095.html>

ІНШІ АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ З ОПОДАТКУВАННЯ

ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

Платником ПДВ укладено договір постачання продукції. В подальшому, після фактичного постачання продукції, за згодою сторін змінено умови договору та переглянута ціна на відвантажену продукцію у бік ЗБІЛЬШЕННЯ. Від покупця отримано доплату у повному обсязі. На яку дату скласти РК?

Якщо перерахунок ціни товарів/послуг у зв'язку зі зміною умов договору здійснюється після їх постачання, то розрахунок коригування складається постачальником на дату доплати/повернення коштів покупцем(ю).

Джерело: ІПК від 20.12.2023 р. №4787/ІПК/99-00-21-03-02

Про подання повідомлення щодо невідповідності платника критеріям ризиковості

[Постановою Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2019 року № 1165](#) затверджено Порядок зупинення реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних. Питання відповідності/невідповідності платника податку критеріям ризиковості платника податку розглядається комісією регіонального рівня. При цьому, платник має право подати до ДПС в електронній формі засобами електронного зв'язку інформацію та копії документів у вигляді повідомлення щодо його невідповідності критеріям ризиковості. Звертаємо увагу, що платник податку не має кількісного обмеження щодо подання повідомлення на розгляд комісії регіонального рівня у разі, якщо він не скористався процедурою адміністративного оскарження.

Джерело: <https://vin.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/749761.html>

Про врахування обсягів умовного постачання товарів та необоротних активів при визначенні загального обсягу оподатковуваних операцій для повторної реєстрації платником ПДВ

Чи враховуються при визначенні загального обсягу оподатковуваних операцій, з метою повторної реєстрації платником ПДВ, обсяги з умовного постачання товарів та необоротних активів, що визначені платником податку при анулюванні його реєстрації як платника ПДВ?

Згідно з [п. 182.1 ст. 182 ПКУ](#) якщо особа, яка відповідно до [п. 181.1 ст. 181 ПКУ](#) не є платником податку у зв'язку з тим, що обсяги оподатковуваних операцій відсутні або є меншими від встановленої зазначеною статтею суми, вважає за доцільне

добровільно зареєструватися як платник податку, така реєстрація здійснюється за її заявою.

При розрахунку загальної суми від здійснення операцій з постачання товарів/послуг, що підлягають оподаткуванню згідно з ПКУ, для визначення необхідності обов'язкової реєстрації та можливості добровільної реєстрації платником ПДВ потрібно враховувати визначення терміну «постачання товарів/послуг» ([п.п. 14.1.185 та п.п. 14.1.191 п. 14.1 ст. 14 ПКУ](#)) та приймати до уваги обсяги такого постачання протягом останніх 12 календарних місяців, а саме:

-постачання послуг – будь-яка операція, що не є постачанням товарів, чи інша операція з передачі права на об'єкти права інтелектуальної власності та інші нематеріальні активи чи надання інших майнових прав стосовно таких об'єктів права інтелектуальної власності, а також надання послуг, що споживаються в процесі вчинення певної дії або провадження певної діяльності;

-постачання товарів – будь-яка передача права на розпоряджання товарами як власник, зокрема продаж, обмін чи дарування такого товару, а також постачання товарів за рішенням суду.

Враховуючи те, що при визначенні умовного постачання платником ПДВ не здійснюється нарахування (сплата) коштів на користь цього платника податку та не здійснюється постачання товарів/послуг іншим платникам податку, платник податку, реєстрацію платника ПДВ якого анульовано, з метою визначення обсягу оподатковуваних операцій для повторної реєстрації платником ПДВ, не повинен в загальний обсяг постачання товарів/послуг, що встановлений для реєстрації, враховувати обсяги умовного постачання товарів та необоротних активів, визначених таким платником при анулюванні його реєстрації як платника ПДВ.

Джерело: <https://ck.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/755512.html>

В якому порядку зменшуються податкові зобов'язання поточного (звітнього) податкового періоду на суму податкового кредиту такого (звітнього) податкового періоду, та в якому порядку заповнюється таблиця 1 додатка 2 до податкової декларації з ПДВ?

Коротка:

При розрахунку різниці між сумою податкового зобов'язання звітнього (податкового) періоду та сумою податкового кредиту такого звітнього (податкового) періоду не передбачено вимог щодо черговості врахування від'ємного значення в погашення податкових зобов'язань звітнього (податкового) періоду, водночас при такому обрахунку доцільно враховувати таке від'ємне значення у хронологічному порядку його виникнення - від найдавнішого до найновішого.

Графи 2 – 4 таблиці 1 додатка 2 до декларації заповнюються у хронологічному порядку виникнення сум від'ємного значення, починаючи зі звітнього (податкового) періоду, який є найближчим до дати подання декларації (найновіший звітний (податковий) період), та закінчуючи найбільш давнім звітним (податковим) періодом.

Повна:

Згідно з [п. 200.1 ст. 200 Податкового кодексу України](#) від 02 грудня 2010 року № 2755-VI сума податку, що підлягає сплаті (перерахуванню) до Державного бюджету України або бюджетному відшкодуванню, визначається як різниця між сумою податкового зобов'язання звітнього (податкового) періоду та сумою податкового кредиту такого звітнього (податкового) періоду.

У разі якщо за результатами звітнього (податкового) періоду податковий кредит платника перевищує його податкові зобов'язання, у платника формується від'ємне значення ПДВ звітнього (податкового) періоду, яке відповідно до [п. 200.4 ст. 200 ПКУ](#) може бути, зокрема, зараховане до складу податкового кредиту наступного звітнього (податкового) періоду.

Форма та Порядок заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість затверджено [наказом Міністерства фінансів України від 28.01.2016 № 21](#) (.

Згідно з абзацом другим [пункту 1 розділу III Порядку № 21](#) до податкової декларації з ПДВ вносяться дані податкового обліку платника окремо за кожний звітний (податковий) період без наростаючого підсумку.

У складі декларації подаються [передбачені Порядком № 21](#) додатки (у разі наявності подій, які підлягають відображенню у таких додатках) ([пункти 9, 11 розділу III Порядку № 21](#)).

При заповненні розділу III декларації «Розрахунки за звітний період» здійснюється обрахунок різниці між сумою податкових зобов'язань за звітний (податковий) період (рядок 9 декларації) та податкового кредиту (рядок 17 декларації) ([підпункти 1, 2 пункту 5 розділу V Порядку № 21](#)). При цьому до складу податкового кредиту поточного звітного (податкового) періоду включається від'ємне значення попереднього звітного періоду (рядок 16.1 декларації, у який згідно з підпунктом 5 пункту [4 розділу V Порядку № 21](#) переноситься значення рядка 21 декларації за попередній звітний (податковий) період).

Таким чином, при розрахунку різниці між сумою податкового зобов'язання звітного (податкового) періоду та сумою податкового кредиту такого звітного (податкового) періоду враховується увесь обсяг податкового кредиту, зазначений у рядку 17 декларації, до складу якого входить, у тому числі, сума від'ємного значення попереднього звітного періоду.

[Порядком № 21](#) при здійсненні такого обрахунку не передбачено вимог щодо черговості врахування від'ємного значення (податкового кредиту) поточного звітного (податкового) періоду в погашення податкових зобов'язань такого звітного (податкового) періоду, водночас доцільно при такому обрахунку враховувати таке від'ємне значення у хронологічному порядку його виникнення - від найдавнішого до найновішого.

Якщо в результаті розрахунку значення різниці між сумою податкових зобов'язань і податкового кредиту отримано від'ємне значення, то таке від'ємне значення звітного (податкового) періоду може бути, зокрема, зараховане до складу податкового кредиту наступного звітного (податкового) періоду. Така сума від'ємного значення відображається у рядку 21 декларації та деталізується у додатку 2 до декларації «Довідка про суму від'ємного значення звітного (податкового) періоду, яка зараховується до складу податкового кредиту наступного звітного (податкового) періоду (Д2)».

Звітний (податковий період), у якому виникла сума від'ємного значення ПДВ, вказується у графах 2 та 3 таблиці 1 додатка 2 у такому форматі:

- дві цифри місяця (наприклад – 01, 02, 03 тощо);
- чотири цифри року (наприклад – 2023 тощо).

При цьому сумарне значення рядка «Усього» графі 4 таблиці 1 додатка 2 до декларації повинно відповідати значенню рядка 21 Декларації.

Джерело: <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=41262>

ПОДАТОК НА ПРИБУТОК

Як платник податку на прибуток, який визначає податкові різниці відповідно до положень розд. III ПКУ, розраховує податкову різницю згідно з п.п. 140.5.9 п. 140.5 ст. 140 ПКУ щодо суми коштів або вартості товарів, виконаних робіт, наданих послуг, безоплатно перерахованих (переданих) протягом звітного року до неприбуткових організацій, яка перевищує 4 відс. оподатковуваного прибутку попереднього звітного року, якщо у попередніх податкових (звітних) роках він застосовував спрощену систему оподаткування (у т. ч. за ставкою 2 відс.)?

Коротка:

Платник податку на прибуток повинен збільшити фінансовий результат до оподаткування податкового (звітного) періоду на всю суму коштів або вартості товарів, виконаних робіт, наданих послуг, безоплатно перерахованих (переданих) протягом звітного року до неприбуткових організацій з урахуванням виключень для таких операцій згідно з [п.п. 69.6 п. 69 підрозд. 10 розд. XX Податкового кодексу України](#).

Повна:

Відповідно до [п.п. 134.1.1 п. 134.1 ст. 134 Податкового кодексу України](#) від 02 грудня 2010 року № 2755-VI об'єктом оподаткування податком на прибуток підприємств є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які визначені відповідними положеннями ПКУ.

Для платників податку, у яких річний дохід (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку за останній річний звітний період не перевищує 40 млн. грн., об'єкт оподаткування може визначатися без коригування фінансового результату до оподаткування на усі різниці (крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років та коригувань, визначених [п.п. 140.4.8 п. 140.4 та п.п. 140.5.16 п. 140.5 ст. 140 ПКУ](#)), визначені відповідно до положень розд. III ПКУ.

Якщо у платника, який прийняв рішення про незастосування коригувань фінансового результату до оподаткування на усі різниці (крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років та коригувань, визначених [п.п. 140.4.8 п. 140.4 та п.п. 140.5.16 п. 140.5 ст. 140 ПКУ](#)), визначені відповідно до положень цього розділу, в будь-якому наступному році річний дохід (за

вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку за останній річний звітний період перевищує сорок мільйонів гривень, такий платник визначає об'єкт оподаткування починаючи з такого року шляхом коригування фінансового результату до оподаткування на усі різниці, визначені відповідно до положень цього розділу.

Згідно з вимогами абзацу першого [п.п. 140.5.9 п. 140.5 ст. 140 ПКУ](#) фінансовий результат до оподаткування податкового (звітного) періоду збільшується платником податку на прибуток підприємств на суму коштів або вартості товарів, виконаних робіт, наданих послуг, безоплатно перерахованих (переданих) протягом звітного (податкового) року неприбутковим організаціям, внесеним до Реєстру неприбуткових установ та організацій на дату такого перерахування коштів, передачі товарів, робіт, послуг (крім неприбуткової організації, яка є об'єднанням страховиків, якщо участь страховика у такому об'єднанні є умовою проведення діяльності такого страховика відповідно до закону, та неприбуткових організацій, до яких застосовуються положення [п.п. 140.5.14 п. 140.5 ст. 140 ПКУ](#)), у розмірі, що перевищує 4 відс. оподаткованого прибутку попереднього звітного року.

Відповідно до [п.п. 69.6 п. 69 підрозд. 10 розд. XX ПКУ](#) коригування, встановлені [п.п. 140.5.9 п. 140.5 ст. 140 ПКУ](#), не проводяться щодо сум коштів або вартості спеціальних засобів індивідуального захисту (касок, бронежилетів, виготовлених відповідно до військових стандартів), технічних засобів спостереження, лікарських засобів та медичних виробів, засобів особистої гігієни, продуктів харчування, предметів речового забезпечення, а також інших товарів, виконаних робіт, наданих послуг, які добровільно перераховані (передані) Збройним Силам України, Національній гвардії України, Службі безпеки України, Службі зовнішньої розвідки України, Державній прикордонній службі України, Міністерству внутрішніх справ України, Управлінню державної охорони України, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, іншим утвореним відповідно до законів України військовим формуванням, їх з'єднанням, військовим частинам, підрозділам, установам або організаціям, що утримуються за рахунок коштів державного

бюджету, для потреб забезпечення оборони держави та наданої гуманітарної допомоги з дотриманням вимог законодавства України про гуманітарну допомогу у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, а також на користь центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, сил цивільного захисту та/або закладам охорони здоров'я державної, комунальної власності, та/або структурним підрозділам з питань охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, сум коштів, перерахованих на спеціальні рахунки, відкриті Національним банком України для збору коштів. Враховуючи те, що платник податку у попередніх податкових (звітних) роках застосовував спрощену систему оподаткування (у т. ч. за ставкою 2 відс.), а після переходу на загальну систему оподаткування визначає податкові різниці відповідно до положень розд. III ПКУ, то такий платник податку на прибуток повинен збільшити фінансовий результат до оподаткування податкового (звітного) періоду на всю суму коштів або вартості товарів, виконаних робіт, наданих послуг, безоплатно перерахованих (переданих) протягом звітного року до неприбуткових організацій, з урахуванням виключень для таких операцій згідно [з п.п. 69.6 п. 69 підрозд. 10 розд. XX ПКУ](#).

Джерело: <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=41268>

ЕКОЛОГІЧНИЙ ПОДАТОК

Чи застосовується для цілей справляння екологічного податку підрозд. 3 «Території активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси» розд. I Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією, затвердженого наказом Мініреінтеграції від 22.12.2022 № 309?

Коротка:

Ні, не застосовується.

Повна:

Підпунктом [69.16 п. 69 підрозд. 10 розд. XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України](#) від 02 грудня 2010 року № 2755-VI надано право платникам екологічного податку не нараховувати та не сплачувати податкові зобов'язання з цього податку по об'єктах, що розташовані на територіях активних бойових дій або на тимчасово окупованих російською федерацією територіях України, тобто без зазначення додаткових критеріїв, як то функціонування чи відсутність державних електронних інформаційних ресурсів на таких територіях.

При цьому, починаючи з 01 січня 2023 року, екологічний податок не нараховується та не сплачується за період з першого числа місяця, в якому було визначено щодо відповідних територій дату початку активних бойових дій або тимчасової окупації до останнього числа місяця, в якому завершено бойові дії або тимчасову окупацію на відповідній території.

[Постановою Кабінету Міністрів України від 06.12.2022 № 1364](#) визначено деякі питання формування переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією .

При цьому [Постановою № 1364](#) визначено, що до територій, на яких ведуться (велися) бойові дії, включаються території можливих бойових дій, території активних бойових дій та території активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси.

Тобто території активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси, є однією із складових Переліку територій. Така категорія запроваджена з метою забезпечення відновлення роботи інформаційних, інформаційно-комунікаційних, електронних комунікаційних систем та публічних електронних реєстрів до визначення дати завершення бойових дій або тимчасової окупації певної адміністративно-територіальної одиниці, тобто на таких

територіях дозволено діяльність користувачів реєстрів, а їхні мешканці отримують доступ до адміністративних послуг та нотаріальних дій. Таким чином, підрозд. 3 розд. I Переліку територій, затвердженого [наказом Мінреінтеграції від 22.12.2022 № 309](#), застосовується для цілей, пов'язаних з наданням певних послуг, і не стосується особливостей оподаткування. При цьому зазначаємо, що дати початку бойових дій, встановлені у підрозд. 3 розд. I Переліку територій для територій активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси, визначені 2023 роком, що не співпадає з датами початку бойових дій, визначених у [підрозд. 2 розд. I Переліку](#) територій для територій активних бойових дій. Крім цього, до підрозд. 3 розд. I Переліку територій включені і окремі територіальні громади, які відносяться до територій можливих бойових дій і знаходяться у [підрозд. 1 розд. I Переліку](#) територій.

У зв'язку з цим, для цілей оподаткування слід застосовувати підрозд. 2 розд. I Переліку територій і поширювати особливості оподаткування, встановлені ПКУ, на об'єкти, які розташовані на адміністративно-територіальних одиницях, які включені саме до цього підрозділу та застосовувати дати початку і закінчення бойових дій, які зазначені в ньому.

Відповідні роз'яснення розміщені 06.02.2024 на вебпорталі ДПС за посиланням: Головна/законодавство/Податки, збори, платежі/Загальнодержавні податки/Екологічний податок/Коментарі фахівців/До уваги платників плати за землю, екологічного податку, податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки! (<https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatki-ta-zbori/zagalnoderjavni-podatki/ekologichniy-podatok/komentari-fahivtsiv-dps-/752982.html>). Підстава для роз'яснення: лист Міністерства фінансів України від 29.12.2023 № 11230-09-62/37196.

Джерело: <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=41277>

Як виправити помилки, допущені у рядку 2 податкової декларації екологічного податку та рядках 3 додатків 1, 2, 3 до неї, якщо в них невірно зазначено код за КАТОТТГ?

Коротка:

У випадку прийняття податкової декларації екологічного податку разом з додатками 1, 2, 3 з помилкою, допущеною у коді за Кодифікатором адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад, платнику податків необхідно подати уточнюючу Декларацію, в якій відобразити відсутність податкових зобов'язань з екологічного податку за місцем розміщення стаціонарних джерел забруднення, скидів забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти та розміщення відходів в КАТОТТГ яких допущено помилку. Одночасно платнику необхідно подати Декларацію з коректними кодами за КАТОТТГ у рядку 2 Декларації та рядках 3.1 і 3.2 рядка 3 додатків 1, 2, 3.

Повна:

Форма податкової декларації екологічного податку затверджена [наказом Міністерства фінансів України від 17.08.2015 № 715](#) зі змінами та доповненнями. Невід'ємною частиною Декларації є 6 (шість) типів додатків. Відповідний тип додатка забезпечує обчислення податкового зобов'язання за відповідним видом об'єкта оподаткування – викиди в атмосферне повітря, скиди у водні об'єкти та інші.

Розрахунок суми екологічного податку, що справляється за викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення, здійснюється у Додатку 1 до Декларації (по кожному джерелу забруднення).

Розрахунок суми екологічного податку, що справляється за скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти, здійснюється у Додатку 2 до Декларації (по кожному об'єкту).

Розрахунок суми екологічного податку, що справляється за розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах, здійснюється у Додатку 3 до Декларації (по кожному об'єкту).

Рядок 2 Декларації та рядок 3 Додатків 1 – 3 заповнюються згідно з Кодифікатором адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад, затвердженим [наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 26 листопада 2020 року № 290](#) зі змінами та доповненнями.

Згідно з приміткою 8 до Декларації у рядку «код за КАТОТТГ адміністративно-територіальної одиниці» рядка 2 Декларації зазначається код адміністративно-територіальної одиниці, визначений за КАТОТТГ за місцем обліку платника екологічного податку (місцезнаходження контролюючого органу, до якого подається Декларація).

У Додатках 1 – 3, зокрема, у рядку 3 зазначається наступна інформація (відповідно з примітками): у рядку 3.1 – код територіальної громади, визначений за КАТОТТГ на території якої знаходиться об'єкт оподаткування;

у рядку 3.2 – код адміністративно-територіальної одиниці, визначений за КАТОТТГ, за місцем розміщення стаціонарних джерел забруднення, здійснення скидів у водні об'єкти, розміщення відходів відповідно.

Враховуючи положення [п. 48.4 ст. 48 ПКУ](#) код за КАТОТТГ є обов'язковим реквізитом, оскільки є необхідним для адміністрування екологічного податку.

Якщо код за КАТОТТГ (рядок 2 Декларації та/або рядок 3 Додатків 1, 2, 3) містить помилку, то платник податків має подати уточнюючу Декларацію, в якій відобразити відсутність податкових зобов'язань з екологічного податку за місцем розміщення стаціонарних джерел забруднення, скидів забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти та розміщення відходів у КАТОТТГ яких було допущено помилку.

Одночасно платнику необхідно подати Декларацію з коректними кодами за КАТОТТГ у рядку 2 Декларації та рядках 3.1 і 3.2 рядка 3 додатків 1, 2, 3.

Подання такої уточнюючої Декларації усуне помилково нараховані податкові зобов'язання натомість забезпечить нарахування податкових зобов'язань з екологічного податку за правильним місцем обліку за місце розташування об'єктів оподаткування.

Джерело: <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=41272>

www.appu.org.ua

Адреса: 04119, м. Київ, вул. Ілленка Юрія, 83-Д а/с25

**З організаційних питань телефонувати Вікторії
Беспаловій 067-793-00-15**

**З проблемних питань щодо захисту Ваших прав та
законних інтересів звертатися до
Лесі Кашпур 067-266-14-85**

info-appu@ukr.net